

OUR LIFE
НАШЕ ЖИТТЯ

Жовтень

Ч. 9 1954

October

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XI. ЖОВТЕНЬ, 1954. Ч. 9.

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату висилати на адресу
909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

Передплата у Злучених Державах Америки
для членок Союзу Українок Америки
залишається в 1953 р. 2.50 дол.

Річна передплата для нечленок 3 дол.

Передплата в Канаді 3 дол.

Річна передплата в Англії
й Австралії 1 ф. ст.

Річна передплата у Франції 900 фр.

Поодиноке число 30 центів

OUR LIFE

VOL. XI. OCTOBER No. 9

Edited by Editorial Board

Monthly publication except August, of the Ukrainian
National Women's League of America, Inc.

909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States for members
\$2.50 per year; non-members \$3.00 per year, half
year \$1.75. Subscription in Canada \$3.00 per year,
half year \$1.75. Subscription in England and
Australia 1 pound sterling, per year. Subscription
in France 900 francs, per year.

Entered as second class matter July 8, 1944,
at the Post Office at Philadelphia, Penna.,
under the Act of March 3, 1879.

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

КАНАДА:

Mrs. Lewka Romanyk
1252 Broadview Ave.
Toronto, Ont., Canada
Telephone: HA 6036

ФРАНЦІЯ:

Mme. Nina Kovalenko
14, rue des Cannettes
Paris 6
France

АВСТРАЛІЯ:

Mrs. I. Pelensky
136 Forest Rd.
Arncliffe, N.S.W.
Australia

З М І С Т

М. Біляк: Сімдесят літ, що за нами..... 1	Р. Коцик: Осінні праці у квітнику15
О. Лотоцька: До Відділів і членок Союзу Українок Америки 2	Українська вишивка: Скатерть17
Б. Бачинська: Українська Секція Ліги Мира і Свободи 3	Н. Костецька: Який у вас час харчування?..19
І. Чорнобривець: О. Лотоцька у Німеччині.. 5	Л. Храплива: Осіння казка21
Н. Ішук: Із моїх спогадів 6	Л. Л.: Перша парасолька21
М. Пастернакова: Діти на сцені 7	Л. Копиленко: Галченя22
Л. Бура: Одна з будівничих 9	Резолюції конгресу МЖР23
Др. Н. Василенко-Полонська: Світлій па- мяті Тамари Панченко10	Зустріч із французькими дітками24
Українське жіноцтво в Гемтремку11	І. Павликовська: Краєва конференція Ор- ганізації Українок Канади25
N. P.: The Ukrainian Feminist Movement in the past 70 years13	Вісті з Централі. При громадській роботі...26
	Родина Недужих30
	Є. Розгін: Марія Недужа31

На обгортці світлина Ганни Чикаленко-Келлер із молодих літ

Сімдесят літ, що за нами

Сімдесят літ праці, спроб, невдач і успіхів на перемену, а все одна й та сама ціль — думка перед очима — стати повновартною людиною, вирости з вічної малолітності, досягнути мету, до якої жінка силою своїх природних здібностей може дійти. Такі природою дані стремління лягли в основу “жіночого руху”. А жіночий рух — це не є якийсь відірваний, неузасаднений факт, а частина загально-людського руху найновіших часів, руху далеко ще незавершеного, де кожен індивід хоче рівних прав, де кожна істота хоче бути людиною.

У природі все, що є сильніше, виборює собі скорше місце і право на існування, а що жінка з природи є слабша, тому й процес розвою тих оправнень іде в повільнішому темпі, як у чоловіків. І лиш тим треба пояснити конечність творення жіночих організацій, що органічно слабша частина людства потребувала окремого піклування, щоб наздігнати загальний ріст. І хоча жіноцтво в загальній зрілості і становищу зрівноправилось із становищем чоловіків, то в своєму рості воно ще не закінчене.

Кожне право, кожне добро здобувається боротьбою. Так і жіноцтво свої осяги брало не без труду. Перед у боротьбі вели англійки, а за ним пішло жіноцтво інших народів. Скільки то треба було зусиль, скільки треба було зужити сили, часу й енергії, щоб переконати світ, що жінка так само як і мужчина, може здобути освіту й у різних ділянках може бути корисною для свого суспільства. Скільки то треба було звести боротьби за виборчі права, а скільки дати доказів, щоб знайти признання на вияв ініціативи!

Правда, ще перед “жіночим рухом” зміла жінка досягнути визначне становище, навіть у нашому суспільстві, але це були лиш щасливі одиниці. Загал жіноцтва мав звязані руки й ограничені можливості, раз законами, а по друге пересудами, звичаями, опінією. Та раз збуджена свідомість жінки промостила жіночому рухові дорогу. Він нуртував, будився на шораз то нових місцях, прибирав різні форми і шляхи, доки не здобув загального признання, спочатку лиш у деяких країнах, а з часом у цілому світі. Із напівневільниці чи ляльки, чи слухняного сотворіння жінка ставала повновартною істотою, відкриваючи одні двері за другими, здобуваючи одну ділянку по другій. У недовгому часі dokonались ті переми, а зміни зайшли величезні, бо сповнились вони не в одиницях чи в певній суспільній верстві, а в площині загально-людській. І коли дотеперішній час можемо окреслити часом розвою індивідуальності жінки, кристалізації її духовості, то тепер час вимагає іншого її вияву. Голос матері повинен заглушити модерне доктринерство та звироднілі теорії, далекі від життя, від любови Бога і ближнього, а з тим увести інший порядок у світі.

До загального еманципаційного руху включилось і українське жіноцтво. У національному відродженні 70-тих і 80-тих років бачимо жінок у громадській і політичній роботі. На Наддніпрянщині, де була утруднена легальна праця, вони не творять окремих організацій. Входять як одиниці або й цілі гурти у склад наукових або добродійних установ, де проходять школу громадського діяння. І коли в 1917 р. відроджується наша державність, тоді жінка стає рівнорядною учас-

ницею її розбудови. У Галичині піонеркою жіночого руху стає Наталя Кобринська, що засновує першу жіночу організацію, урухомлює жіноче видавництво і висуває петиції до віденського парламенту у справі жіночої освіти. Її ідеї прийнялись серед українського жіноцтва. Край засіявся жіночими організаціями, які стали поважним чинником не лиш еманципаційної ідеї, але також відогравали роль у будові національного життя.

Втрата нашої державности залишила свідомість хвилевої програної. Розпочалась розбудова нашого життя, що на Наддніпрянщині виказала жінку в усіх ділянках. Як рівнорядний чинник вона станула до цієї розбудови і виявила блискучі успіхи в науці, в гігієні, в господарстві. Тому й розгром нашого життя, що настав на переломі 20-тих і 30-тих років, діткнув її так само, а коли й не важче, як її чоловіка. Бо з її арештом і знищенням пропала разом і її сім'я, якої не було кому зберегти.

Не маю наміру переходити поодиноких фаз розвитку нашого жіночого руху. В основному українське жіноцтво, розуміючи, що досягнення рівноправности у поневоленому народі, не може йти шляхом голосування чи виборення законів, проводить в практичній роботі, рівнорядно з освідомленням жінки про її права, загально-національну роботу. На Наддніпрянщині, де була утруднена легальна праця, вони не творять окремих організацій. Вперше по містах, а потім по селах, з часом кріпшали, набирали ваги. Все одне — чи це були Філії й Кружки Союзу Українок, Секції і “Сільського Господаря” жіночі організації релігійного характеру чи Кружки “Жіночої Громади” — для всіх було місце, всі сповняли

До Відділів і Членок Союзу Українок Америки

Дорогі Союзяки!

Дозвольте мені скласти Вам усім подяку, за те що дали мені, Голові Союзу Українок Америки, нагоду перевести в діло велику працю на міжнародному форумі, на славу нашій організації й добро української нації. Участь представниці нашої організації на конгресі Міжнародної Ради Жінок у Гелсінкі, в червні ц. р. викликала жваве заінтересування в колах 1200 делегаток Конференції (з цілого вільного світу) та відкрила мені широке поле до діяння. Найперше те, що поміж делегатками Америки була українка, дало багато нагоди розгорнути питання співучасті США в Національній Раді Жінок Америки, а далі, становище українців що живуть тепер у вільному світі, по цей бік залізної заслони, до представництва України в Об'єднаних Націях, висланого Кремлем, і невпинну боротьбу з московським більшовизмом та багато, багато інших питань, які вивислювали українське політичне становище.

Національна Рада Жінок Америки призначила мене до комісії міграції, де знову була нагода зясувати становище українців-залишенців і скитальців, що розбрились по цілому світі. Крім того я пропонувала також письмову статистичну працю про наших залишенців; звіт про дітей залишенців, їхній стан здоров'я, потребу доживи й української для них школи. Я теж передала цей

реферат до комісії "Добробут дитини", і доповідь про працю жінок в совітській Україні до комісії "Закони і суфраз"

Окремо я пропонувала загальній асамблеї створення при Міжнародній Раді Жінок окремої постійної комісії з правом членства для організацій бездержавних і організацій в екзилі з правом голосу, участі в нарадах МРЖ та права участі в комісіях під час конгресів МРЖ. Для прикладу я подала Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) та інших націй в екзилі, (білорусинки, чешки, і т. і.).

З Гелсінкі я виїхала до Німеччини (Мюнхену) і завдяки бюрові ЗУАДК-у, який дав до мого розпорядження авто і шофера, я обїхала кільканадцять місцевостей, де живуть наші залишенці в таборах, домах старців, а теж санаторію для хворих на легені. Крім того відвідала теж садки й школи, які є під патронатом США Комітету "Мати й Дитина", що їх удержують постійними місячними посилками Відділи США і Марійська Дружина. В Німеччині я була найдовше, опісля поїхала до Італії, Франції, Англії й Бельгії, де теж відвідувала українські церковні й громадські установи та давала доповіді для громадянства.

Неможливо тут, у короткому слові, передати Вам подробиці важних і менше важливих моментів моєї тримісячної поїздки. Про це розкажу в моїх доповідях особисто.

Тут одначе хочу підкреслити

вагу нашої організації, яка своїм ростом, працею для добра України, християнською етикою, виробленням громадянським, патріотизмом і вірністю ідеалам виробила собі одне із передових місць в Америці, Європі й у світі. Підтримка моральна і грошева церквам, школам та установам в різних поважних ділянках українського громадського життя, є величезна, і у свій час, на Конвенції у 30-ліття США, буде статистично виказана.

В американським жіночим світі США є побажаним членом і тишитись повагою й симпатією. Найкращим доказом того, є те що кожного року від 1950 представницю США запрошуюють із доповіддю на конвенцію Генеральної Федерації Жіночих Організацій Америки, а Національна Рада Жінок Америки, тільки по двох роках членства США, дала одне місце між своїми делегатками на конгрес Міжнародної Ради Жінок в Гелсінкі, де ми не могли б були дістатись з повним правом голосу й усіми привілеями, що прислугуюють делегатці.

Ми, Союзянки, вдержимо своє передове місце й надалі. В Союзі Українок Америки гасло для Бога і України не є тільки на папері. Ми працюємо з Божою ласкою для українського народу і його найвищого ідеалу — вільної незалежної української держави. Ми з Богом — з нами Бог!

**Олена Ф. Д. Лотоцька,
Голова США**

добру роботу. Засоби були різні, але ціль була одна.

Значення жіночого руху для нас величезне. Тим, що прагнули освіти й економічної незалежності, жіночий рух їх приніс. Він навчив по громадськи думати жінку-інтелігентку, вивів українську міщанку й не-смілу селянку з хати між людей і зацікавив її громадськими справами. У спільному зу-

силлі жіноцтво вивчало у своїх організаціях свої окремі інтереси, вчилось виховання, гігієни і господарювання, щоб піднести свій життєвий стандарт.

За останніх 70 літ ми перейшли великий шлях. Навіть порівнювати не можемо загалу українського жіноцтва з тим, що було 70 літ тому. Ми свідомі своїх вартостей і своїх недоліків і не можемо сказати, що

ми як жінки осягнули все і жіночі організації нам непотрібні. Навпаки — ми все мусимо пам'ятати, що ми жінки поневоленого народу і маємо багато більше обов'язків, як жінки державних народів. І з тієї точки погляду ми повинні глянути на наші жіночі організації та їх завдання. Та це окрема тема й її обговоримо іншим разом.

Марія Біляк

Українська Секція Ліги Мира і Свободи

Міжнародня Жіноча Ліга Мира і Свободи, заснована зараз після першої світової війни великою американською діячкою Міс Емілі Балч, була одною з найбільш активних і впливових міжнародних жіночих організацій. Була це одинока на світі суто політична міжнародня жіноча організація, яка гуртувала в собі жіноцтво усіх політичних напрямків, від найбільш правих до крайних лівих і охоплювала майже всі частини світу.

Першою її президенткою була основниця Міс Балч, яка вневдовзі уступила місце не менше видатній американській діячці Джейн Адамс, що своїм великим авторитетом допровадила Лігу до великого розквіту, з якою числилися уряди поодиноких держав, політики й преса. Її постійний осідок був у Женеві, де містилося світове Бюро Міжнар. Ліги Мира і Свободи, яке стояло в безпосереднім зв'язку з Союзом Народів.

Міжнародня Ліга розпадалася на т. зв. Національні Секції різних націй, які працювали зовсім автономно, а їх завданням було реферувати на з'їздах-конгресах про політичні умови свого народу.

Конституція Міжнародньої Ліги голосила в першій мірі засади волі і свободи кожного народу, повне його право на самовизначення, піддержувала своїми зв'язками і впливами на поодинокі уряди, — повні політичні, соціальні, культурні і релігійні права т. зв. національних меншин, та боролася за справедливий мир. Міжнар. Ліга це була організація найбільш змислою свого діяння до Союзу Народів і на її з'їздах обговорювано і вирішувано всякі постанови паралельно до справ вирішуваних на Союзі Народів. Конгреси Міжнар. Ліги відбувались що три роки.

Українське жіноцтво, яке знайшлося після першої світової війни, як суто політична е-

міграція у Відні, заснувало в 1921 р. Українську Національну Секцію Міжнар. Ліги Мира і Свободи. Головою Секції вибрано письменницю О'Коннор Вілінську, а в склад Управи увійшли: Оксана Храпко-Драгоманова, д-р Надія Суровцова, Івга Лоська, Олена Залізник, Оксана Лотоцька Токажевська, Ольга Галаган.

На бажання Української Секції Ліги у Відні засновано за посередництвом Союзу Українок у Львові, (під головуванням п-ні Євгенії Макарушкової) — українську групу Ліги під головуванням Блянки Баранової. Секретаркою була п. Ірина Макух (Павликовська), а членами Управи: Є. Макарушкова, О. Корінцева, п. Морозова, Ір. Студинська, І. Парилле. Тому, що в липні цього року мав відбутися у Відні черговий конгрес Міжнар. Ліги М. і Св. — Українська Секція предложила внесок, прийняти її як дійсного члена цієї організації. Цей святочний акт мав відбутися зараз після відкриття Віденського Конгресу. Кожна нація в Лізі мала право впровадити двадцять членів. Українська Секція у Відні виделегувала на конгрес 12 членів, а для крайової групи зі Львова призначено вісім місць. Від львівської групи виделегувано з краю Блянку Баранову, яку уповноважено доповнити делегацію ще сімома членами.

Делегатками Української Секції були: голова О'Коннор Вілінська, Храпко-Драгоманова, д-р Суровцова, Івга Лоська, Лотоцька-Токажевська; Галаган Залізник, Кононенко, Ковалів, Удовиченко, Табакар (Буковина). Делегатка з краю Блянка Баранова на основі уповноваження доповнила делегацію ще сімома членами: Олена Січинська-Левицька, Соф. Дністрянська, Марія Бачинська-Донцова, Іванна Левицька (сестра Ольги Басараб), І. Даскалюк, Мілена Лисяк. Після відкриття Конгресу — при грімких опле-

Українська делегація на конгресі Ліги Мира і Свободи у Відні в 1921 р.

Перший ряд зправа: Харитя Кононенко, д-р Надія Суровцова, Валерія О'Коннор-Вілінська, Оксана Храпко-Драгоманова, Мілена Лисяк (Рудницька). — Другий ряд зправа: Н. Табакар, Ольга Галаган, Олена Залізник, Івга Лоська, Оксана Лотоцька-Токажевська, Н. Ковалів. — Третій ряд зправа: Олена Січинська-Левицька, Н. Даскалюк, Н. Удовиченко, Блянка Баранова (Бачинська).

Українська делегація на конгресі Ліги Мири і Свободи у Празі в 1926 р.

Сидять зправа: Івга Лоська, Блянка Баранова (Бачинська), Юлія Зеленецька.
Стоять зправа: Ольга Галаган, Олена Залізняк, д-р Харитя Кононенко.

сках, представила президентка Ліги Місс Аддамс Українську Секцію конгресові, заявляючи, що вона стає дійсним, повноправним членом Міжнар. Ліги. Таку ж овацію українським делегаткам виявили численні гості, приявні у великій залі Концертгавзу, що містила понад 4.000 осіб різних націй. Були між ними австрійські політики, міністри, преса, представники західно-українського уряду і Уряду УНР.

Українська Секція Ліги внесла на Конгресі два головні реферати, а саме: д-р Н. Суровцова виголосила реферат про „Міжнародне положення України” а Блянка Баранова доповідь на тему „Українці і Союз Народів”, обговорюючи в ньому усі права української нації на повну незалежність. Оба реферати були виголошені німецькою мовою і нагороджені гучними оплесками. Окрім головних нарад Конгресу, відбувалися також комісійні наради і на одній з них мала доповідь Софія Дністрянська про „Українське шкільництво” На цьому Конгресі вибрано двох членів Української Секції до Дорадчого Комітету Ліги в Женеві.

До 1923 р., себто до вирішення Радою Амбасадорів в Парижі про віддання західно-українських земель Польщі — Українська Секція Ліги мала свій

осідок у Відні і була признана як дійсний член Міжнар. Ліги. Однак, коли зах.-українські землі опинилися під чужим пануванням, Міжнар. Ліга осн. вуючись на т. зв. „державницькім” принципі почала розглядати повноправність членства Української Секції, а остаточно погодилася на перенесення осідку Української Секції Ліги на українські землі. Тоді рішено перенести Секцію до Львова, згідно переорганізувати її (бо більшість членів були закордоном) і в тій цілі скликано загальні збори Української Секції Ліги М. і Св. у Львові, якої головою вибрано Блянку Баранову. До головної управи увійшли з краю: пп.: Є. Макарушкова, О. Корінцева, М. Морозова, І. Студинська, Марія Бачинська-Донцова, Олександра Підгірська, а з закордону: пп.: Ол. Залізняк, Софія Дністрянська, Ол. Січинська-Левицька (Відень), Івга Лоська, М. Галаган і Харитя Кононенко (Прага) та Юлія Зеленецька (Берлін). У всіх справах Українська Секція удержувала безпереривний зв'язок з Женевою. Усі політичні потягнення польських урядових чинників у відношенні до 7½ мільйонного українського народу, що на основі мирових договорів опинився під Польщею, були теєю і змістом нарад Україн-

ської Секції, про що кожноразно Секція через своїх звязкових реферувала Міжнародній Лізі. Це, очевидно, не було по думці польських урядових чинників, тимбільше, що всі ці справи українська делегація підносила на міжнародних конгресах Ліги, на яких теж брала участь польська делегація.

Черговий конгрес Ліги відбувся у Празі у 1926 р. Тут уже зустрілась українська делегація з закидом ведення скрайно націоналістичної роботи. Тодішня генеральна секретарка Ліги п. Шіпшенкс, що була рівночасно секретаркою голови партії лейбуристів в Англії, покликала на донос, що наспів із українських кругів і звернулася із домаганням до Блянки Баранової — вияснити справу. Голові Української Секції вдалось вияснити в довшій розмові, що праця Секції — це безкровна боротьба за права українського народу, які йому правно належаться. На цей конгрес вислано з краю Блянку Баранову й Олену Залізняк, з Праги Івгу Лоську, О. Галаган і Харитю Кононенко та з Берліна Юлію Зеленецьку. Делегацію очолювала Блянка Баранова, як голова Української Секції. На цьому конгресі як і на кожному відбувалися ділові наради, в яких мали право взяти участь тільки дійсні, повноправні члени Ліги і прилюдні зібрання, на яких запрошені гості мали слово. В часі ділових нарад від Української Секції промовляла Блянка Баранова, реферуючи про ці політичні умовини в яких знайшовся український народ під Польщею, як велика національна меншина, якому польські урядові чинники відмовляли не тільки політичних, але культурних і господарських прав. Також інші українські делегатки брали активну участь у поодиноких Комісіях, як національних меншин, соціальних прав, шкільництва і т. д. Запрошена Українською делегацією Софія Русова взяла теж участь у цьому конгресі.

Блянка Бачинська
(Кінець буде)

Олена Лотоцька в Німеччині

ЗУСТРІЧ ІЗ ГРОМАДЯНСТВОМ

Повертаючись із міжнародного жіночого конгресу, що цього року відбувався в Гелсінкі, Фінляндія, відома українська жіноча діячка, голова Союзу Українок Америки, містоголола Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, О. Лотоцька завітала до Мюнхену.

В Німеччині достойна гостя перебувала в часі з 18. 6. до 2. 8 цього року.

І впродовж 37 днів побуту в Баварії п. Олена Лотоцька докладно познайомилась з життям української громади німецького терену.

Весь цей час був щільно заповнений працею. Багато годин приділено було візитам, як напр., обом українським церквам, громадським і політичним установам, високим навчальним закладам, окремим видатним діячам політики, науки, мистецтва, журналістики, жіночого руху для ознайомлення з обставинами життя української еміграції в Німеччині та намічення перспектив його поправки.

Відвідала пані Олена також суботні школи і садки, пластовий табір, де на місці спостерігала хід і спосіб життя й виховання підростаючої емігрантської генерації. Не забула п. Лотоцька і хворих та немічних, що лежать по лікарнях і санаторіях. До кожного з них наблизилась до ліжка і вміла подати слова вітихи і надії. Зі старими по альтерсгаймах мала п. Олена довгі години дружньої розмови.

Поза Мюнхеном відвідала шановна гостя українські оселі в Штеттенгофен, Н-Ульм, Ляндсгут, Пасав, Дорнштадт. Відлетіла з Німеччини заокеанська гостя 2.8.54 року. Українське громадянство вислало на летище своїх численних представників на те, щоб побажати В. Ш. П. Олені Лотоцькій щасливої дороги і висловити їй признання за велику увагу до наших європейських клопотів і турбот.

Мюнхен. Неділя, 27 червня. 5 годин вечора. Надворі потоками ллє дощ. В затишній кавярні центру міста зібрались українці для зустрічі з заокеанською гостею, головою СУА, панею Оленою Лотоцькою.

На залі — достойники обох українських церков, представники громадських організацій, навчальних інституцій, преси, жіночих делегатур, в повному складі членки головної управи і контрольної комісії Централі ОУЖ. Всі прийшли привітати українську делегатку, яка щойно вернулася із міжнародного жіночого конгресу у Фінляндії.

Гості нетерпеливо поглядають на вхідні двері. Та ось на порозі і сама пані Олена. Привітна, усміхнена. Бурхливі оплески задоволення. Постає репрезентативна. Скромно, але з вишуканим тонким смаком одягнена. Модерний, плоский, чорний капелюшок з широкими крисами надає легкості цілій жіночій фігурі.

За чашкою кави, з кусником німецького торта, завязується безпосередня дружня розмова. І хоч баварське похмуре, непривітне небо, яке ніби навмисно за сірими, важкими хмарами заховало сонце і тепло, наявно демонструючи перед гостею суворість і нещадність до долі українського вигнанця на чужині, присутні про це забули. З появою нашої жіночої діячки кожен відчув моральне символічне тепло, яке ласкава пані Олена привезла від багатьох щирих українських сердець, від таких же, як сама, патріоток, ентузіясток, відданих українській справі діячів і діячок.

Знаємо прислів'я, що одна ластівка не приносить весни. Та однак тут це прислів'я не підходить, бо саме приїзд п. Лотоцькоз сколихнув мюнхенське громадянство і дав нам можливість пережити радісні хвилини, бо українські представники різних організацій вітали не лиш видатну діячку, але також і пред-

Із відвідин Олени Лотоцької в альтерсгаймі Дорнштадт:
Зліва: проф. д-р Наталя Василенко-Полонська, голова ОУЖ Ольга Павловська і голова Союзу Українок Америки О. Лотоцька.

Із моїх спогадів

З родиною Чикаленків ми познайомились приблизно в 1901 році, коли вони переїхали з Херсонщини до Києва.

Ганна Чикаленко була трохи старша від мене і ми дивились на неї, як на дорослу. І я, і брат мій більше зблизилися з молод-

ставницю організації, яка багато тепла і серця вклала в турботи про долю залишенців...

У залі починається потік привітань, слів щирих і розчулених... Говорить і пані Лотоцька. Цілі і завдання, поставлені М. Ж. Р. перед світовим жіноцтвом. З особливою гіркотою серця підкреслює тяжку долю бездержавної нації. А далі про український жіночий рух, про те з яким трудом доводилося будувати СУА, як у процесі творення жіночої організації гартувався її актив, виростав духово і культурно...

Слухаємо із затаєним диханням... Слухаємо, як пані Олена, скромно обминаючи свою постань, говорить нам про все, але не про себе... Однак зі скупих і змістовних слів виростає перед нами і вона сама в своїй діловості, в серйозності підходу до речей, в умінні аналізувати явища...

Тепер ми бачимо, хто така є Олена Лотоцька, і знаємо, що успіх СУА в Америці — це в значній мірі і її особистий успіх, це у великій частині і наслідок її невпинної праці.

Дуже влучно настрої присутніх висловив Ректор УТГІ професор др. Петро Савицький. В особі, п. Олени Лотоцької — сказав професор — ми бачимо українку, що пробувши в США десятки років, все таки живе інтересами України так само палко, як і ми, і це опромінює нас оптимізмом і вірою, що ми непереможні, бо народ, який має таких жінок, не може згинуть.

Пізнім вечором розходилися учасники зустрічі по домівках, несучи в серцях вогник радості від щирої світлої зустрічі.

Іванна Чорнобривець.

шими дітьми Чикаленків — Вікторією і Левком. По закінченні гімназії Дучинської у Києві Галя Чикаленко поїхала за кордон, а саме до Швейцарії, де вчилася частинно в Женевському, а частинно в Льозанському університеті (це було там прийнято, що деяких курсів слухали в одному університеті, а деяких у другому). Коли в 1906 р. я скінчила гімназію, то ми всією родиною поїхали на літо до Швейцарії. І тут якраз ми найбільше зблизились із Галею Чикаленко.

Видно, Галя тужила за рідним краєм і їй приємно було зустрітись на чужині з українською родиною, до того близькою її родині. Ми оселились у Женеві, де найняли на ті два місяці маленький поверховий дімок. Там жили і звідтіля робили прогульки залізницею і пішки по Швейцарії. Не було дня, щоб Галя не прийшла до нас. А для нас це було велике щастя. Вона знайомила нас із швейцарським життям і з усім, що варто було побачити й пізнати.

У Женеві жив тоді Кузьма Ляхоцький, старий емігрант із України, бувший друкар, що колись набирав праці Драгоманова, а й тоді мав невеличку друкарню. З ним ми теж дуже заприятельнулись. Часто разом із ним і з Галею вчисто варили український борщ. Оцею "дядько Кузьма", як ми його звали, дуже добре знав дороги в горах і ми часто робили разом прогульки. Іноді ми всі їхали поїздом до якогось невеликого міста. Там моя мати залишалась разом із молодшими братами й батьком, а ми з старшим братом, Галею і дядьком Кузьмою йшли в гори. Іноді разом із нами йшов і мій батько і середній брат Володимир, хлопчик 10-11 років. Але в найдальші подорожі пішки найчастіше вибирались ми вчотирьох: дядько Кузьма, Галя, старший брат і я. Брали наплечники, довгі палиці з гострими кінцями і йшли. Природа така гарна, краєвиди

такі чудові, що хоч скільки йшли, не чули втоми. Часто робили 40-45 км. в день і не втомились. Ночували в малих гірських готеликах, де діставали козяче молоко, вино, сир, хліб. Зі собою в наплечниках мали чоколяду. Іноді подорожували так цілий тиждень.

І ці розкішні враження від чарівних швейцарських гір у мене звязані з спогадами про Галя. Скільки тоді переговорювалось! Галя розповідала нам і про гори, і про мистецтво і про літературу, згадувалось і своє рідне, ділились ми спогадами з дитинства і з ранньої молодости. Галя вміла все так плястично представити усе, про що оповідала, що ми завжди з великою цікавістю слухали й переживали.

Пізніше приїздила Ганна Чикаленко на вакації до Києва. Здається останній раз була в 1918 р. Памятаю, як гірко плакала Галя за моїм братом Володимиром, що поліг під Крутами. І ми згадували тоді наші спільні прогульки в Альпах, де вона йому, тоді малому хлопцеві, показувала швейцарські краєвиди.

Не знаю, чи нам ще доведеться побачитись із Ганною Чикаленко-Келлер. Ми розділені океаном, а її ще хвороба прикувала до крісла. Але в мене назавжди залишаться найтепліші спогади про неї, що лучаться з тим чудовим швейцарським літом.

Надія Ішук

З НАУКОВОГО СВІТУ

На засіданні Історичної Секції УВАН проф. д-р Наталя Василенко Полонська виголосила доповідь про володаря княжої України Ярослава Мудрого, з нагоди 900-річчя з дня його смерті.

НА КОНГРЕСІ ПАКС РОМАНА

У складі української делегації на конгрес Пакс Романа у Лісбоні взяла участь проф. Марія Томашівська з Мюнхену.

Діти на сцені

„Не пускайте дітей на сцену” — чуєте нераз осторогу — „навчиться там тільки кокетерії, облуди, неприродних поз та манер”

Невже ж справді прилюдні виступи дітей можуть аж так некорисно впливати на дитячу психіку та їх поведінку у щоденному житті? А все ж діти люблять брати участь у сценічних імпрезах і дорослі зі щирим зворушенням подивляють юних акторів, поблажливо прощаючи їм дрібні недотягнення у виконанні ролі. Якже ж тут відмовити тієї особливої приємності одним і другим, не беручи цілком до уваги теж і важливих позитивних моментів дитячих виступів перед аудиторією ровесників або дорослих людей. У своїй суті грання „роль” не накидає дітям нічого неприродного, штучного, бо мімічна активність — це пра-старе мистецтво світа, що серією рухів відтворює людей і тварини, їх переживання і настрої. Драматизація вроджена дитині і вона виявляється вже в її ранньому немовлячому віці короткими спонтанними рухами тіла і обличчя. Дошкільні діти у своїх вільних творчих іграх відтворюють залюбки світ і персонажі прослуханих улюблених казок. Оці ілюзійні драматичні ігри дають змогу вільного вияву здібностей дитини, окрилюють уяву, що веде дитину в інший світ, будять особливі почування і бажання бути подібним до героя, наслідувати його. Драматичні дитячі ігри — це нагода для виховників глянути в душу дитини, пізнати справжні її зацікавлення, умовини домашнього життя та впливи найближчого до неї круга людей. І хоча найбільше щиро і з глибоким відчуттям діти грають свої ролі в драматичних іграх без нагяду, а то й вмішування дорослих, то все ж ступнево, іноді цілком добровільно вони виводять драматизації перед товаришами, батьками й виховниками, а вкінці й перед чужою публі-

Фрагмент із сценки Р. Завадовича „Ангел на землі”

Із Свята Матері 47 Відділу СВА в Рочестері, що відбулось дня 23. травня ц. р.

кою. І якщо дорослі свою працю над розвитком драматичних здібностей дітей спиратимуть на фізичних і психічних їх особливостях та індивідуальному підході до них, тоді прилюдні виступи дітей будуть одним із важливих виховних чинників, вони розвиватимуть вроджені мистецькі здібності, сміливість прилюдних виступів, і вкінці підготовлятимуть дітей до життя серед суспільства. Бо ж врешті світ є немов велика сцена і все життя наше мусимо так влаштувати і так поступати, щоб вийти на лад зі своїм оточенням. Хто цього не робить, не може рахувати на успіх у родинному чи громадському житті.

Правда, є українські педагоги та мистці, що зі знанням і любов'ю працюють і добиваються успіхів у ділянці дитячої театрології, та буває, що й вони не охоплюють цілості імпрези своєю увагою, тобто дітей на сцені і дітей на залі. В тому часто причина, що дитяче представлення, хоч і приготоване як слід, не вповні доходить зі сцени до малого глядача, його перевтомлює, а то й нервує. Та в більшості наші дитячі імпрези, хоч і заплановані

впору, готуються нашвидку, нема часу на серйозне, вдумливе опрацювання цілості, вивчення роль проводиться без будь-якої системи, мало звертається уваги на те, чи взагалі сценічна імпреза під силу дитячим акторам, чи вона не переростає їх духових і фізичних спроможностей. Створилося теж фальшиве переконання, що та школа краща, яка дає більше прилюдних popisів дитвори. Вони, імпрези стають виявом активності школи, вони, імпрези роблять школі рекламу, мають запевнену публіку, яка робить „касу” Переважно наші дитячі імпрези відбуваються у вечірніх годинах, бо саме тоді догідний час для дорослих на розвагу. Програма тягнеться до пізньої ночі, бо в перервах свій „бизнес” роблять буфети, на залі йде грошова колекта, кольпортери продають книжки й часописи — а діти в той час перевтомлені і сонні тиснуться в задушливих закулісових приміщеннях в нервовому вичікуванні своїх дальших виступів. Чи може бути тоді мова про щирість їх переживань, свіжість почуття та вкінці радисть зі самого виступу? Звичайно, ні!

“Діти на сцені”, коли їх туди повести природним шляхом їх зацікавлень, розвиваючи їх творчу фантазію, є явищем в періоді шкільного віку дітей цілком позитивним, а навіть невідлучним. Однак до прилюдних виступів слід вибирати передусім дітей, які виказують до того охоту, і ніколи не змушувати таких, що не люблять “писуватися” Вони можуть пережити нервові потрясення і винести тривку нехтї до прилюдного виступу.

У підборі пєси чи програми сценічної імпрези слід перш за все взяти до уваги вік дітей та їх умовий розвиток. Твори повинні бути дітям цілком зрозумілі, цікаві, щоб вони природно і вільно абсорбували зміст, по своєму, ширю його інтерпретували і несвідомо виносили ідейний хосен. Не підхожі дітям всякого віку є твори сентиментальні, хоча короткі ліричні, а навіть сумні є корисні для чуттєвого збудження. Емоційним конфліктом цілості повинно бути виразне змагання у зударі добра зі злом, персонажі у своїх характерах чіткі та головне погідне закінчення. Правда, мало є в нашій дитячій драматичній літературі таких творів але зате є багато казок і оповідань що їх люди з письменницьким хистом можуть трансформувати у сценічний твір.

Підготовляючи сценічну дитячу виставу, необхідно створити таку атмосферу, що це буде чудова нагода і велика дітям приємність відбутися мандрівку в уявний світ і бути там кимось другим, відважним героєм, відданим другом, веселою фігурою, чи врешті негативним типом, якого досягає рука справедливости. Підготування не повинно бути окремим зайняттям для дітей, його слід включити, принайменше в початках, у плян загального навчання в школі і змістом зацікавити всіх дітей. Всі діти хай вивчають ролі, відважніші й несміливі, всі вільно виявляють свої здібності і самі теж хай вирішать, хто найкраще „грає”. Тут дуже важливо брати до уваги дитячі завважен-

ня і бажання. Тоді виставу можна давати кілька разів і все (як треба) зі зміненим складом ансамблю. Монотонністю довгих проб не перевтомлювати дітей, щоб у них не виникло враження сповнювання серйозного обовязку заплянованої доходкової імпрези. В часі проб не переривати і не виправляти дітей, а всі завваження давати по закінченні проби і повторити ще раз. Костюми і декорації прості, невибагливі і не коштовні і не солідно-реалістичні, бо ж дитячий театр — це світ уяви, де все, люди, тварини й рослини, живуть іншим, чарівним життям. Останню пробу порадо відбувати вже на сцені в костюмах і при світляних ефектах. В часі вистави треба слідкувати не тільки за дією на сцені, але теж за реакцією дитячої публіки, спостерігаючи добрі сторони і недоліки вистави для досвіду у наступних дитячих виставах. Відповідальна за ведення цілості є звичайно одна особа, яка розділює частинні функції (залья, декорації, костюми, квитки вступу тощо) поміж членів комітету. Програма не сміє тривати довше як 1—1½ год. Кожна дитяча імпреза має свій окремий характер, своїм змістом викликає інший настрій, інші враження.

Загальною хобою наших дитячих вистав (та чи тільки дитячих?), і тих, що старанно підготовані і вдержуються на належному рівні, є неточність у часі розпочаття і довгі, іноді майже півгодинні павзи. Коли дорослі використовують той час на товариські гутірки, діти перевтомлюються та цілком проривають тяглість зацікавлення сценічною дією. Дитина молодшого і старшого шкільного віку не всілі всидіти на одному місці дві-три години, тому починається бігання по залі, вигуки, іноді плач та вмишування дорослих у різні прикрі ситуації. Чи не зробити б нам так, як це є на англійських дитячих виставах, де діти сідають окремо від батьків, всі по середині, а батьки в бічних рядах крісел. Організатори переводять в часі павз співання знаних пісеньок з відповідними

рухами, щоб вможливити дітям прорух, подають декілька словних або музичних загадок, запитують про враження з вистави, пригадують імена дієвих персонажів, тощо. На залі відповідний настрій, ніхто не їсть і не пє.

Шкода, що в нас виходить з „моди” фізична руханка для дітей і молоді, яка має велике оздоровне і дисциплінарне значення. Рідко чується теж про ведення ритмічної руханки, яка прекрасно розвиває музичний слух і рухами тіла віддає зміст і настрої музики. Їх прилюдні покази в залі чи у вільній природі — це були колись справді культурні імпрези.

Всім відомо, який могутній вплив мають театральні і фільмові вистави на дітей і молодь. Чому б і нам не створити театр юного глядача, як це є у всіх школах і університетах, де студентські драматичні гуртки, беруть теж до уваги вистави для дітей. В наших молодечих організаціях є доволі талановитих людей, що могли б взятися за це діло, використовуючи не тільки український матеріал, але теж сценічні твори світової дитячої літератури. Це мало б велике виховне значення, поклато б кладку, через яку наші діти могли б вийти з тісного кола зацікавлень у широкий світ фантазії і пригод, що його так прагне дитячий і юнацький ум.

Діти канадійські з однаковим захопленням сприймали інсценізовану українську народню казку „Солом'яний бичок” як і „Пригоди малого муринчика на Сагарі” чи загально знану „Попелюшку” у виконанні артистів дитячого театру в Торонто.

М. Пастернакова

ДОМАШНІЙ РОБІТНИЙ ДЕНЬ

У західній Німеччині, в деяких країнах, встановлено законом домашній робітний день для працюючих жінок. Раз на місяць користає жінка з цього управління й дістає повну заплату від працедавця. Узасаднення цього привілею криється в подвійному навантаженні жінок — фаховою й домашньою працею — яке признали німецькі законодавчі органи.

Одна з будівничих

(У 70-ліття Ганни Чикаленко-Келлер)

Саме тоді, коли українське жіноцтво відмічує радісно 70-ті роковини жіночого руху, завершився ще один ювілей Ганни Чикаленко-Келлер, що закінчила у вересні ц. р. 70 літ віку.

Нещодавно присвятили ми їй обширну згадку з нагоди 25-ліття Союзу Українок Америки. Тепер нам слід її тим більше привітати. Бо не тільки у постаті США заважила її ініціатива. В цілому, українському жіночому руху, зокрема в середньому його етапі, позначилась її творча думка.

Ганна Чикаленко виросла у патріотичній українській родині і вже замолоду вросла у круг громадських інтересів. Тому й не диво, що на переломі цього століття бачимо її поміж наймолодшими членами Жіночої Громади в Києві. Вона допомагає у складенні бібліотечок, що їх роздавала Жіноча Громада на села та виконує допоміжну роботу, а нею було скликуваня членок на сходи. Треба було обігати ряд мешкань і подати до відома час і місце, бо ж товариство було нелегальне та про офіційне повідомлення не могло бути мови. Отже дрібну, чорну роботу жіночих організацій вона пізнала вже в перших своїх починах.

Дальший шлях Ганни Чикаленко нам уже відомий. Тут треба підкреслити солідну освіту, що її придбала вона в ділянці природних наук та історії. Це дало їй підклад до дальшої праці, яку вона розвинула, як публіцист і вчена. Та оці її осяги відзначають напевне українські вчені з нагоди її ювілею. Для нас важне те, що вона станула на шлях жіночого руху, вже озброєна знанням. Його доповнювало знання чужих мов та західньої ментальности, що його придбала вона, студіюючи на університетах у Льозанні й Единбургу.

Коли у 1917-19 відродилась наша державність, бачимо Ганну Чикаленко-Келлер у складі

нашої місії в Швейцарії. Тут її впровадила Лідія Драгоманова-Шишманова на конгрес Ліги Мира і Свободи у 1919 р. у Цюріху й це відкрило їй очі на важливість цього міжнародного ґрунту. З того часу вона починає цікавитись усіми його проявами, а що Швейцарія бу-

Ганна Чикаленко-Келлер

ла тереном інших міжнародних зустрічей, то вже в слідуєчому році вона заступає Україну на конгресі Союзу за виборче право жінки у Женеві. Рівночасно дістає уповажнення від Української Жіночої Національної Ради у Кам'янці — заступати її на конгресі МЖР в Осло. У друге вона виїжджає на конгрес МЖР у Вашингтоні в 1925 році, де вкупі з Оленою Лотоцькою успішно відсуває усунення Укр. Жін. Нац. Ради на якийсь час.

Зв'язки і знайомства, придбані на цих зїздах, Ганна Чикаленко-Келлер уміє плекати й розвивати. Як сказано, вона має всі дані на те й дбайливо їх використовує. Її авторитет і виро-

блення лагодить конфлікти та промощує дорогу іншим нашим діячкам. Її впливові треба завдячити, що секретарка Ліги Мира і Свободи п. Шіпшенкс у 1930 р. обїхала спаціфіковані села Галичини і широко опублікувала факти в Західній Європі.

Ганна Чикаленко-Келлер живо слїдкувала за літературою жіночого руху і набрала доброго перегляду всіх його течій. Вона писала також багато в жіночій пресі, подаючи силуетки діячок та характеристику жіноцтва різних народів. І тому належить до небагатьох, що знають теорію і практику жіночого руху. Її писання насвітлили неодну проблему та допомогли її розв'язати.

Ганна Чикаленко-Келлер не була боевою феміністкою, що кличі жіночого руху поставила собі за життєве завдання. Вона — діячка жіночого руху зі стажем і темпераментом ученої. Її притаманна глибина підходу й солідне опрацювання кожної проблеми. І хоч вона не все йшла в передній лаві, проте її постать заважила на цілому етапі нашого жіночого руху. Вона бо допомогла впровадити його на міжнародній ґрунт, подаючи до того ініціативу та випробовуючи перші кроки. А в створенні Союзу Українок Америки теж позначилась її щаслива рука.

Ганна Чикаленко-Келлер живе від літ у тихій санаторії Німеччини, окружена книжками й споминами. Прикована своєю недугою до кімнати, вона не може вже брати надто живої участі в науковому житті. Та як і перед тим — живо цікавиться життям українського жіноцтва і посилає вряди-годи короткі листи чи привітання.

А українське зорганізоване жіноцтво з вдячністю згадує її заслуги в її 70-ліття. Вона належить до будівничих українського жіночого руху і в святкуванні його 70-ліття її імені не повинно бракувати. **Л. Бура**

Світлій пам'яті Тамари Панченко

21. квітня ц. р. нагло померла від удару серця Тамара Юріївна Панченко. Ще в день смерті писала вона листа до своїх друзів, листа характерного для її вдачі. Він був сповнений хвилювань і болю з приводу наших громадських справ.

Родилася вона у Києві, в старій шляхетній родині Стрілецьких, і успадкувала вдачу своїх предків: за її власними словами „бурхлива кров предків” у її жилах не могла бачити кривди, а їх зазнала вона багато в житті. Вона була молоденька дівчина, коли большевики розстріляли її батька, суддю. Далі — втеча з Києва, визвольна боротьба — і табір інтернованих у Каліші. На короткий час, наче ясний промінь — Подєбрядська Академія, студентське життя. По закінченні Академії вона з чоловіком П. Панченком переїздить до Львова. Безмежно щаслива в родинному житті, вона не хотіла обмежитись лишнім. Поринає в громадську роботу й несе радість усім, з ким зустрічається. Вона працює в Союзі Українок-Емігранток, як постійний секретар, захоплюється опікою над дітьми, організує вистави, ялинки. Душа її горіла вогнем саможертви, і вона завжди жалкувала, що не досить заможня, щоб допомагати всім бідним.

Друга світова війна примусила подружжя Панченків покинути Львів, у Перемишлі Тамара Панченко стала секретаркою Суспільної Опіки міста і перед нею розкрилося широке поле діяльності: треба було забезпечити втікачів помешканнями, паливом, їжею, що було важко за тих умов. Ту ж роботу продовжувала в Кракові, як співпрацівниця Суспільної Опіки УЦК. Вона піклувалася хворими в шпиталях, збирала для них кошти, носила одяг, їжу. Найбільшого патріотичного піднесення виявила Тамара Юріївна коли треба було клопотатись за арештованих Гештапо. Вона не знала страху за себе; свідомо небезпеки, відчувала табори, в'язниці, кло-

поталася про звільнення, знаходячи завжди підтримку з боку гетьмана Павла. Вона сама носила „передачі” до в'язниць, і в'язні звали її „громадська мама”; це було слушне окреслення її праці. Бували випадки, коли вона сама вночі йшла попередити тих, кому загрожувала небезпека, і переховувала у себе тих, за якими слідкували. Ті, що пережили режим Гітлера, можуть зрозуміти й оцінити всю героїчну відвагу такої діяльності.

Далі Берлін, знов допомога праця. А там — евакуація з її злиднями, табори і нарешті Канада. Чотири роки працювала Тамара Панченко як фізична робітниця, в готелі, поки не захворіла тяжко на серце. „Канада”, писала вона в листі до друзів, „відібрала від нас здоров'я, не давши нічого взамін. Ця трагедія є долею всіх чужинців-інтелігентів, що не звикли до нових умов життя. Але, пише вона далі, „я переживаю нашу, недолю мужньо як і належить українській жінці”

Дійсно, знесилена тяжкою працею, хвора на серце, Тамара Юріївна, як і раніш віддавала свою душу громадській праці. Вона гостро реагувала на громадські події й глибоко переживала невдачі. В Торонті вона була секретаркою жіночої організації, і як і раніш — радо допомагала всім, кому була в силах допомогти. „Я знала багато розгалужень радості за часів мого життя, писала вона в одному з останніх — перед її смертю — листів до друзів; сьогодні найбільшою радістю і щастям вважаю: у вечірніх сумерках таємну розмову з Богом і щиріу приязнь з людьми старої культури — людьми старої категорії, „останніх могилок” зникаючого ідеалістичного світу”

І як протилежне почуття — обурювалася вона проти тих українців, для яких Україна була лише ширма для власних амбіцій і вигід.

Так зійшла з нашого життя, несподівано й нагло, одна з палких патріоток, самовідданих

і скромних представниць українських жінок, що своїм життям дають взірць відданості батьківщині й любови до всіх людей.

Д-р Н. Полонська-Василенко

НОВІ КНИЖКИ

Ірина Винницька: Музика. Повесть. Видавництво М. Денисюка. Буенос Айрес 1954. Обкладинка роботи Б. Крюкова. Ст. 212. Ціна 1.50 дол.

Друга повість Ірини Винницької переносить нас у вузький світ галицького містечка. Правда, він не такий вузький, коли з нього веде молоду жінку шлях музичного навчання до Львова. Тут входить вона у музичний світ і відразу у всі його суперечності. Їй треба приготуватись до іспиту на музичного педагога, а її тягне праця для самої музики, вона хоче поринати в її глибинах і висотах, без якоїсь означеної цілі.

Та цей конфлікт не одинокий. У душі молодої жінки клубиться багато суперечних почувань. Ніжна материнська любов тягне її до родинного затишку, а враз спалахує тяга до великого музичного світу і постать музики-скрипаля заступає все інше перед нею. Та в цьому ударі переважає мати. З усією чуттєвістю, що з неї складається її натхненна вдача. І її лет у музичні висоти знов кінчається тихою хатиною в малому галицькому містечку.

Книжка пронизана музичним відчуттям і заторкує різні проблеми нашого музичного життя. Це може й не раз перевантажує тло повісти. Але в ньому чути подих часу: неспокойного, гарячого дихання 30-тих років.

Книжка вийшла вперше у 1944 р. та воєнні події перешкодили тому, щоб вона поширилась. Тому треба повітати друге видання, що дасть змогу незнайомити читацький загаль із талановитою авторкою.

Л. Б.

Комплет журналу „Громадянка” (7 чисел) коштує 1 дол. Замовляти в Централі США.

Союз Українок у Гемтремку

Дня 6. серпня 1932 загощила до Дітройту Маруся Бек на запрошення Відділів УНСоюзу. Українські жінки в Гемтремку запросили її до Української Хати при вул. Грейлінг, прохаючи, щоб поінформувала їх про Союз Українок Америки. Вислідом тих сходин постав 26 Відділ СУА. Першою його головою стала Анна Стецько, секретаркою Катерина Яремчук, а касієркою Кароліна Бугіль. До Відділу вписалось тоді 26 жінок.

Почалась праця. Найбільший натиск клав Відділ на освітню роботу, тому членки сходились що місяця двічі, раз для обговорення біжучих справ, а вдруге для культурно-освітніх доповідей. Для доповідей притягано гостей, як Олену Лотоцьку, Марію Бек, Михайла Чемного, Н. Безручко. Але більшість була зладжена таки силами членок. Катерина Хомяк говорила про народне мистецтво, Катерина Яремчук про листопадовий зрив, Анна Ганиш про значення СУА. У новішому часі промовляли до членок 26 Відділу др. Софія Парфанович про недугу рака, сотник Мелодія Крук про "Український Червоний Хрест на сторожі здоров'я українського повстанця"

Та найбільш удатним почином 26 Відділу на початку була виставка книжки і преси, яку перевів у 1933 р. Це вперше у Дітройті відбулась така імпреза і переконала українську громаду, що жіноцтво, це поважний громадський чинник. Дальше 26 Відділ, що обрав своєю патронкою Ольгу Басараб, влаштував щороку академію в її честь, що була виведена найкращими мистецькими силами. Щойно коли постала Філія СУА 26 Відділ уже влаштував академію спільно. Від 1935 р. 26 Відділ став улаштувати Свято Матері. Особливістю 26 Відділу став також Щедрий Вечір, що його започатковано в 1944 р. На цих імпрезах виводили сценки укладу Катерини Хомяк,

Михайлини Шондак і Анастазії Королишин.

А поміж те йшли товариські імпрези. Восени це був овочевий баль, зимою масковий, на весні бінго, а в літі пікнік. Вони оживляли товариське життя Дітройту і приносили товариству неабиякий дохід.

Всі події громадського життя знаходили в 26 Відділі живий відгук. Маніфестація з приводу голоду 1933 р., протестаційне віче ОДВУ у 1935 р. проти варшавського процесу, збіркова акція в користь Карпатської України в 1938 р., 30-літній ювілей сценічної праці Стефанії Королишин-Цимбаліст у 1940 р., створення Українського Відділу Американського Червоного Хреста, акція Міжнародного Осередку у користь американських вояків, допомога сиротам у Франції у 1945 р., допомога скитальцям у Німеччині й Австрії, піддержка ЗУАДЖКомітету, акція Комітету "Мати й Дитина" — це все були події, в яких 26 Відділ брав активну участь. Також у всіх зіздах українського громадянства в ЗДА був він заступлений. На зіздах Українського Конгресового Комітету у Вашингтоні (1940-1944) виступала Катерина Хомяк, яку й обрано до складу ексекутиви УКК. При створенні Федерації Українців стейту Мишиген були делегатками 26 Відділу Анна Ганиш і Катерина Хомяк (1939).

Цікавою організаційною імпрезою 26 Відділу став вечерок для уступаючого уряду, що його влаштовано вперше у 1936 р. Виявилось, що це потягнення щасливе, бо членки, що зробили певну роботу, бачуть, що членство їх цінить, а членки, що увійшли до управи, набирають більшої охоти. Цей вечерок закріплює у 26 Відділі дружню атмосферу, якої кожна праця потребує.

Слід згадати ще й аматорський гурток, що діяв при 26 Відділі і ставив щороку одну-дві театральні вистави.

Не згадуємо тут багато різ-

Анна Стецько, перша голова 26 Відділу СУА, що й тепер очолює його

ної допоміжної праці, яку перевів Відділ на користь парохії, Федерації Українців та інших громадських установ. Мірою активності 26 Відділу може бути сума 52,142.64 дол. що перейшла впродовж 22 літ через касу організації. Ці гроші придбано з імпрез та збіроквих акцій та розподілено на різні народні цілі, як тут так і в Рідному Краю.

Оттак гурт активних жінок виявив себе у громадському житті Дітройту. З малих початків, без досвіду у громадській роботі, він відважно взявся за діло. При добрій волі переміг різні перешкоди — як упередження до громадської праці жінок, брак досвіду ітд. І хоч його праця тепер уже може не така багата, проте він світив прикладом довгі роки і промостив дорогу іншим жіночим гуртам.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА У БРАЗИЛІЇ

Завдяки заходам д-р Віри Селянської в Ріо де Жанейро, факультет С-та Урсуля влаштував виставку, яка обняла українські ікони, книжки й журнали та зразки народного мистецтва. На виставці виголошено двічі реферат про українське мистецтво з висвітленням картин та авдіцією платівок.

Високопреподобній Матері Зиновії на дорогу

Високопреподобна Мати!

Українське жіноцтво Філадельфії прохає Вас прийняти щирі побажання з приводу високого Вашого відзначення. Ви дійсно заслужили стати матір'ю над усіма монастирями Сестер ЧОВВ і тому ми широко радіємо, що Ви знаходитесь на такому високому становищі. Та все ж жаль нам, Високопреподобна Мати, попрощатись із Вами. Ви були не тільки матір'ю монастиря СС Василіянок у Філадельфії, але заступали місце рідної мами багатьом українським сиротам. Ви були широко при-

хильницею Союзу Українок і ніколи не відмовили допомоги в якій небудь нашій імпрезі, коли тільки треба було денебудь виступити для слави українського імені.

Будемо просити Всевишнього, щоб благословив Вас на новому становищі повним здоров'ям! Прохаємо прийняти ці наші побажання з малим подарунком, що його складаємо з цієї нагоди на сиротинець СС Василіянок у Філадельфії.

Окружна Рада СУА
у Філадельфії

НІМЕЦЬКА ЖУРНАЛІСТКА ПРО ГОЛОВУ СУА

Великі міжнародні конгреси стягають також багато журналісток, бо жіноча преса хоче бути поінформована про їх перебіг. Тому Кароля Келлер явилась від німецької преси у Гелсінкі, щоб зреферувати хід нарад. І як звичайно — цікавилась не тільки резолюціями чи дискусіями, а особистостями конгресу. Ось що пише вона про американську делегацію.

„Між численною делегацією американських жінок особливу мою увагу звернула на себе одна. Це була білявка, гарна з обличчя, середнього віку, надзвичайно елегантно зодягнена. Я забажала з нею познайомитись і підійшла до неї. Обмінявшись із нею кількома словами, я пізнала, що це не уродженка Америки. Вона вправді говорила бездоганно по-англійськи, але легкий чужинецький наголос був дещо помітний. Я подумала, що це певно французенка. Її зграбні рухи, спосіб поведінки та врешті, надзвичайна добірність одягу покривались із моїм поняттям про французенок. Але скоро виявилась моя помилка: нова знайома була українка“.

Ось як цікаво оцінила Кароля Келлер голову Союзу Українок Америки, що входила у склад американської делегації. Навіть своєю зовнішністю вона відбивала від оточення і звертала на себе увагу. Не могло бути кращого втілення для „Мадам Україн“ на цьому міжнародньому конгресі.

ШЛЯХ ПОЖЕРТВ

Десять Відділів СУА, що взяли під опіку навчальні станиці в Німеччині й Австрії — вплачують правильно свої місячні оплати через Централю СУА. Зорганізованим шляхом ідуть гроші до управи ОУЖ у Мюнхені, а звітділя розподіляються по навчальних станицях.

Спочатку дехто в Відділах дивувався: навіщо так ускладнювати пересилку? Це ж втрача часу і двічі платиться поштова оплата. Чи не краще так, як було давніше: посилати гроші до навчальної станиці?

На перший погляд воно так здається. Але скільки виграє акція на упорядкованій пересилці! Не тільки Централь знає, що кожна навчальна станиця дістає точно і правильно гроші. А при прямій пересилці може одна станиця дістати з двох сторін, а друга зовсім нічого. Та розподілюючи гроші має управа ОУЖ вгляд у господарку навчальної станиці, може подбати про кращий рівень навчання і правильну доживу дітей. А при безпосередній висилці це залежить тільки від місцевих чинників, що можуть мати добру волю, але не зсе належне вміння.

Дальше — цілість акції, згуртована в одному центрі, представляє собою моральну вартість, з якою може виступити зорганізоване жіноцтво перед

Посмертна згадка

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

В останньому часі дві сумні вістки потрясли українським світом. Відійшли від нас несподівано дві цінні одиниці. Наприкінці червня померла в Торонті **Лідія Садовська**, членка і співробітниця українських організацій у Петербурзі, довголітня членка управи Українського Жіночого Союзу в Празі. У серпні ц. р. померла у захисті в Абондані **Ганна Совачева**, артистка української сцени і голова Союзу Українок у Зальцбургу.

Обширнішу згадку їх пам'яті присвяtimo в чергових числах.

українську громаду й на міжнародньому ґрунті. А поодиноких пожертв, висланих прямо, загал не оцінить, хоч вони свідчать про шире серце і добру волю жертводавців.

Даємо ці слова під розвагу тим, що все ще воліють тут і там висилати свою лепту прямо. Приємно бути добродієм, але треба пам'ятати, що жертвенність має бути доцільна й обдумана, щоб приносила справжню користь. А прямий контакт між Відділом і навчальною станицею завжди можливий і навіть побажаний.

Комітет „Мати й Дитина“

ПЕРША ШКОЛА МАТЕРЕЙ

Ліга Німецьких Католицьких Жінок начислює тепер 250.000 членів. Її заходами урухомлено тепер у Кельні першу „Католицьку Школу Матерей“ Її зможуть відвідувати матері жінки й молоді дівчата всіх віровизнань. Ведуть її правдиві виховниці і педагоги. Тут кожна жінка може дістати загальні виховні напрямні, а також поради в окремих виховних труднощах.

Осінні віршики й казки знайдете у книжці „Листочки й платочки“. Ціна 40 ц.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

70 YEARS OF UKRAINIAN FEMINIST MOVEMENT

It was in the second half of the 19th century that the Ukrainian woman conceived the necessity of her equal share in social and political life of her native land, and set out to organize for the struggle for this right.

The organizational initiative came from Western Ukraine since there was no such possibility in Eastern Ukraine under the Czarist regime. Of course, even in Austria conditions were not favorable for women as they enjoyed neither political rights nor even the equality to study in the institutions of higher learning.

The Ukrainian woman has been aware of the structure and importance of the statecraft since olden times when Ukraine had been a free nation. Let us mention the reign of the Great Princess Olga of Kiev, exactly one thousand years ago, whose administration and reforms are recorded in history as purposeful and successful. The light of her spirit and glory radiated ever since, especially when our country had to be defended, when the Ukrainian woman had to oppose the invasion by the enemy, on equal footing with the man, notably during the struggle against Tartar invasion in the 13th century, as well as Cossack wars against Polish domination in the 17th century she had to take over her husband's duties. In these wars she had frequently to take up arms and she was defending with dignity her native country. Let us recall an historical figure, that of Olena Zavisna, who exploded the bastion Busha, killing herself and her children, only to prevent them from being taken prisoner and then enslaved by the enemy.

The high spirit and patriotism

of the Ukrainian woman set an example and added to building up of tradition of the freedom-loving Ukrainian people.

The age-long and appalling serfdom imposed on the Ukrainian peasants by Poland and Russia, it seemed, had broken the time-honored spirit of resistance. Yet in the lifeless silence there was born and risen a great spirit of a new prophet of freedom for Ukraine, the poet and martyr Taras Shevchenko, whose call "Rise and break your chains" aroused the whole Ukrainian people.

At the same time spoke through her writings a young Ukrainian authoress, Marko Vovchok, in Ukrainian and Russian (her short stories were translated into Russian by the noted Russian writer Ivan Turgenev). Vovchok (Maria Markovich) pictured in her writings in expressive colors the frightful social conditions of serfdom in which lived the Ukrainian peasants, and the women in particular. Her writings had tremendous influence in Ukraine and Russia, and the abolition of serfdom in 1861 is rightly ascribed in a great part as was ascribed — incidentally, at the very same time — the abolition of slavery in U. S. to Harriet Beecher Stowe.

Following into Vovchok's steps were other Ukrainian women working toward the attainment of freedom for their country.

In 1870-ies the Ukrainian social worker, Christine Alchevska, founded a school for workers and their children in Charkiv.

At about the same time another Ukrainian, Sophia Russova, together with her sister, established in Kiev the first Ukrainian kindergarten.

Thereupon Olena Pchilka, mo-

ther of the famous Ukrainian poetess Lessya Ukrainka, started her activities as a social worker, a journalist and a writer. She did a great deal in gaining for Ukrainian women the proper position in social life in Eastern Ukraine.

In Kiev, or in Central Ukraine generally, the women were already in the front lines of social action and they did not form special organizations of their own. In fact it was not possible to create such societies under the stern Czarist regime. Ukrainian men and women were limited in their endeavors mostly to scientific, pedagogic and beneficial organizations. However, the most ardent young boys and girls were joining the illegal underground societies.

The Ukrainian women engaged in patriotic work within legal organizations, were preparing, together with men, for the coming change of which the poetess Lessya Ukrainka, was the most prominent protagonist.

The progress made by the Ukrainian women was recognized by the reborn Ukrainian nation which granted equal rights to women in 1917.

In a quite different way was progressing the feminist movement in West Ukraine. Its pioneer and most prominent leader was Natalie Kobrinska. Imbued with the spirit of the native tradition and animated by the growth of the feminist movement in the West where she had been studying (in Switzerland and in Vienna), she organized the first Ukrainian women's society in Stanislaviv (West Ukraine) in 1884.

The active forces of the women around her were directed toward higher education, toward gaining the right to it, toward social and economic emancipation.

The Ukrainian woman did not try to compete with the man. She

was marching abreast of him striving for the realization of the national ideal — the restoration of independent Ukrainian state. This inveterate political credo of the Ukrainian people impressed its mark on all Ukrainian women's actions during the past 70 years. It has been their guiding light and is still shedding its bright rays.

In the course of the World War I the Ukrainian woman justified her devotion to her lofty principles by voluntarily taking part in active struggle for freedom of Ukraine. She proved her heroism, her freedom-loving endeavor. The Ukrainian women were joining the Ukrainian Sich Legion, within the Austrian army, and afterwards the Ukrainian insurgent detachments in Central Ukraine which had already been fighting against communist aggressors. They likewise were serving in the Ukrainian Red Cross.

In public life as parliamentarians the Ukrainian women appeared for the first time when 11 women had been elected to the Ukrainian parliament (Ukrainian Central Rada) in Kiev in 1917, at the time of restoration of Ukrainian statehood during revolution that spread all over former Russian empire. Prominent Ukrainian women leaders, like Sophia Russova, Zinaida Mirna and Ludmila Staritska-Chernyakhivska, were taking active part in the reconstruction of the independent Ukrainian nation, especially in the sphere of education and welfare.

After the reborn Ukrainian nation had again been invaded by Russia, Poland and Rumania, the Ukrainian women turned their attention to education, schools and art for these were the only spheres that under bolshevik tyranny could still to some extent be utilized by freedom-loving patriotic men and women.

In West Ukraine, under Poland, there still was a chance to struggle for some measure of freedom of action. There remained a strong women's organization, the Ukr. Women's Ass'n, with all its branches throughout the province and its publications, as well as other similar organizations.

In West Ukraine the voters elected Mrs. Olena Kisilevska, now of Ottawa, Canada, to the senate and Mrs. Milena Rudnitska to the diet at Warsaw where they were trying their best defending the oppressed Ukrainian people. Still as a reaction to Polish invasion of West Ukraine and to continued persecution the underground organizations appeared. The Polish government was trying to defeat the underground forces by tyrannic measures. Mrs. Olga Basarab, a young Ukrainian patriot, a college graduate, fell victim to vindictive Polish barbarism. The Polish police at Lwiv tortured and killed her in February 1924.

A different role was played by Ukrainian women who fled their native land in 1920 after it had been overrun by Russian bolsheviks. They emigrated to the West where they came into contact with international women's organizations. They participated in the conferences of the International Council of Women at Oslo in 1920 and at Washington, D. C., in 1925, of the International Women's Alliance in Geneva, Rome, Paris and Berlin, as well as of the Women's International League for Peace and Freedom at Vienna and Prague.

The Ukrainian womanhood in emigration, notably in North America, made extensive contributions to the cause of struggle for freedom of Ukraine. As a good example let us mention the Ukrainian National Women's League of America, founded in 1925, which together with its branches, contributed up to 1948 more than \$250,000 toward Ukrainian causes here and abroad, and has ever since been readily responding to all patriotic appeals.

There are currently also other Ukrainian women's organizations in United States, Canada and South America which were augmented and enlivened by the influx of new Ukrainian political immigrants who escaped from the Soviet occupied Ukrainian territories, at first to Western Europe and subsequently they were permitted to resettle in North and

South America, as well as in Australia.

The Ukrainian women that remained behind the Iron Curtain, continue their struggle against the bolshevik occupants mostly through passive resistance to the enemy's domination. Yet there have been many Ukrainian women who have gone underground to fight actively and desperately against bolshevism.

Kremlin realizes the strength of the Ukrainian woman in her native country, hence the bolshevik occupants are trying their best to weaken her so as to render her unable to continue the struggle of freedom of Ukraine. The latest bolshevist invention for that purpose is to resettle the young Ukrainian women in Asia, namely in Kazakhstan whereto they are being shipped by force in large numbers to till the virgin soil and to reclaim it for Red Russia.

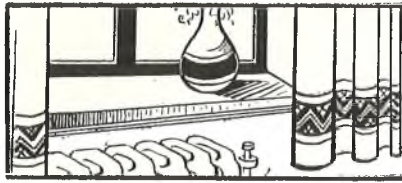
The Ukrainian women all over the Free World are organized through their national associations into one universal federation, the World Federation of Ukrainian Women's Organizations which together with all its affiliations holds high over the lands and seas its flag of freedom and independence for Ukraine.

N. P.

STUDY DAY OF MMM

The first Study Day of the World Movement of Mothers will be held at Bonn, Germany, on October 13. Its theme will be "The young mother and the economic life." Varied aspects of life and problems of young mothers will be reviewed. The National Committees of MMM have prepared, after an inquiry into the subject, the material which will help to expound the matter.

The Ukrainian National Committee of MMM, affiliated with the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (WFUWO) assigned two representatives — Mrs. Maria Tomashivsky and Mrs. Alexandra Boyko. They have collected considerable material on young Ukrainian mothers in emigration.

У НАШІЙ ХАТІ

Осінні праці в квітнику

Багато людей уважає, що восени можна лишити городець коло хати запущеним. Мовляв, „усе й так вкріє сніг, а весною якось то буде“ Таке відношення до свого квітника не лиш свідчить некорисно про мешканців дому, але з огляду на здоров'я рослин, що ростуть на ньому — зимотривалі, чи в слідуючій році ростимуть, є дуже непобажане. Знаємо, що нескошена на зиму трава на травниках під снігом виприває, а тим самим травник „лісіє“. У листі й незібраних билах відцвілих квітів перезимовує багато усяких шкідників, що з ними потім тяжко боротися. Квітник доброї господині мусить усе охайно виглядати, чи то в літі, чи в зимі. В ЗДА часто трапляються безсніжні зими і аж жаль дивитися на такий квітник із обмерзлими цініями та поваленими чорнобривцями. Тому до праці!

У вересні посадили ми гіяцинти, туліпани, нарциси і крокуси. По перших морозах викопуємо далії (георгінії), глядії, йолі й інші бульби, що нашої зими не витримують. Биля їх обтинаємо на чотири інчі понад бульбою.

З грядок можемо братки, незабудьки й картузи висадити на свої місця. Якщо однак таких місць не маємо, відкладаємо висадку до ранньої весни.

У рожах, що дають нам останні осінні квіти, витинаємо дикі гони, щоб місця зарізу ще до морозів загоїлись. Усі рожі підгноюємо штучними погноями або компостом, а землю лиш плитко перекопуємо.

В жовтні очищуємо всі зимотривалі биліни від замерлого бадилля й листя, легенько пе-

ресапуємо й угноюємо компостом.

Коніфери (шпилькові оздобні дерева й кущі) потребують восени, як є посуха, сильного підливання. Від цього залежить їх ріст.

Всі вазонкові, котрі на літо ми висадили в ґрунт, знов висаджуємо у вазонки і беремо до хати. Тверді рослини, як евонімус, лавр і деякі пальми можуть до половини жовтня бути на дворі. Рослини у вазонках, котрі нагло дістають жовте листя, мають забагато води або за сильно угноєні. Пересадженням у відповідну землю може-

мо їх ще рятувати. Взагалі тепер підливаємо поменше всі вазонки.

Полуниці мусять бути з початком осени вповні очищені від бурянів і вусів. Коли ще творяться вуса, а буває це, як осінь тепла й вога, витинаємо їх негайно. Грядки з полуницями угноюємо.

Місця у квітнику, де весною маємо висаджувати одиорічні квіти, перекопуємо і залишаємо в гострій скибі. Листя з-під дерев згромаджуємо і вживаємо його до прикривання вразливих на мороз рослин або на компост.

Роман Коцик

МІД НАМ ПОМАГАЄ

Мід це текуче сонце, сказав раз хтось. І про це треба пам'ятати, коли мід заясніє перед нами на нашій полиці. Ще замало вживаємо й притягаємо його до наших страв. Купуємо дорогі вітаміни, вживаємо ще дорогих кремів на наше обличчя, а несвідомі того, які сили криються в цій пахучій, чародійній рідині.

Мід має не тільки скріплюючу силу для здорового організму, впливаючи на травлення, приспішуючи перемену матерії й діючи на енергію одиниці. Але він також заспокоює втомлені нерви і помагає на сон, коли випити перед сном склянку медової води. Таку медову воду можна пити також наспрагу, коли вона прохолоджена. Медове молоко приготуємо для дітей, щоб побудити в них апетит.

А вже неоцінену заслугу приносить мід хворим. При перестуді мід у гарячому чаю прополікує горло і лагодить біль.

Медова вода гасить справу, що постає через гарячку. Мід скріплює серце й тому його повинні споживати старші люди.

Наші бабуні медом також лікували. Наприклад — медова масть (ложочка меду, перемішана з дрібною мукою і водою) гоїла чиряки, а медова вода (ложочка меду переварена у склянці води) промивала очі. Та коли ми вже перейшли на аптичні ліки — всеж не можемо обійтись без меду у нашому харчуванні.

ОДНАКОВА ПЛАТА ЗА ОДНАКОВУ ПРАЦЮ

Англійське зорганізоване жіноцтво веде тепер завзяту боротьбу за зрівняння жіночої платні з чоловічою. В англійському парламенті відчитано петицію з обґрунтованим домаганням. Відчитання її відбулося під статуєю Емеліни Пенкгерст яка довгі роки вела боротьбу англійських суфражисток.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

**ВСТУПИВ У П'ЯТИЙ РІК
СВОГО ІСНУВАННЯ!**

Українці! Українки!
**СКЛАДАЙТЕ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК
ЗА 1954 РІК!**

**UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St. Sta., New York 7, N. Y.**

У ПОКЛОНІ ОПІКУНЦІ ХВОРИХ

Англія святкує цього року столітні роковини почину Флоренції Найтінгейл, що поклала основи під доглядництво хворих. Ця небуденна жіноча постать дочекалась кілька біографій, а навіть життя її сфільмовано. Її участь у Кримській

війні, де вона перша впровадила фахову опіку над раненими, започаткувала новий етап у доглядництві над хворими, а во-
яками зокрема. У будинку доглядачок, що носить її ім'я при шпиталі св. Томи у Лондоні переховуються в окремій кімнаті пам'ятки по ній. Є там також візок, яким вона обіздила

поля битви, щоб підбирати раних.

ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В Італії створився центр, що має слідувати пильно за дитячою літературою світу, і подавати інформації про неї. Створили його видавці дитячої літератури.

Українська вишивка

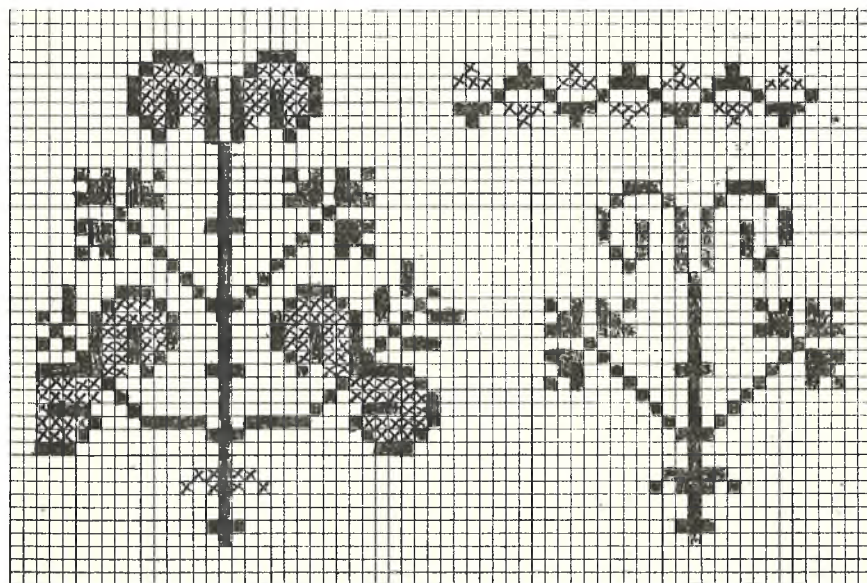
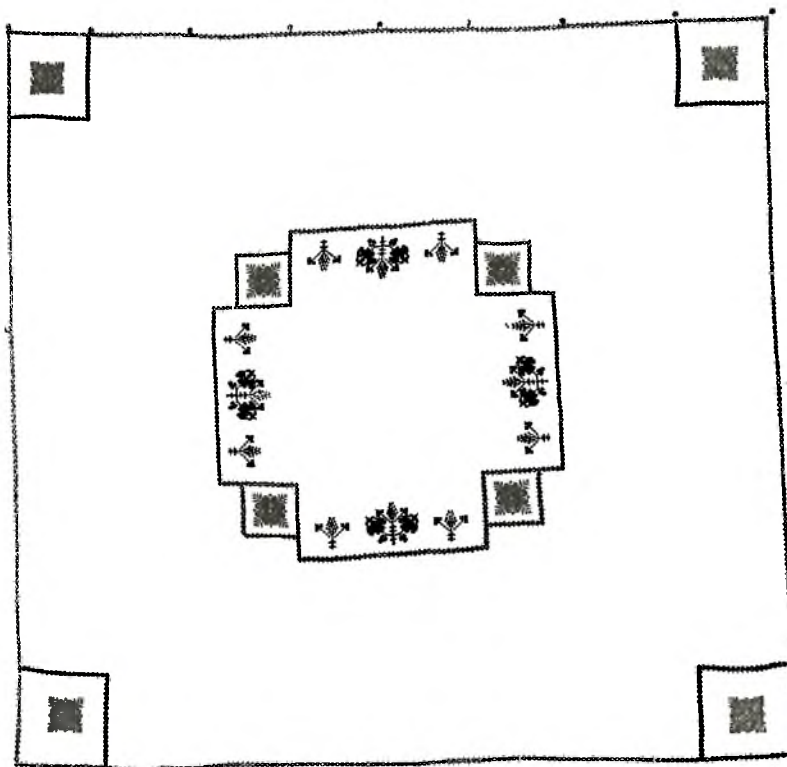
ВИШИВАНА СКАТЕРТЬ

Восени радимо розпочати більшу вишивку, яку легко можемо скінчити до Різдвяних свят. Це можуть бути завіски або скатерть.

Подаємо модель скатерті, що має легко розміщений взір та не вимагає надто багато праці. Головна вишивка знаходиться на столовій плиті. Це є відомий мотив „квіти з ялинкою“, уміщений у чотирьох рогах скатерті і так само по середині. Ці рогові мотиви лучить зикзакувата лінія. Поміж квітками знаходиться галузковий мотив із тих самих елементів, що й квітка.

До скатерті годяться серветки, обведені зикзакуватим мотивом.

Квітка „з ялинкою“ була уміщена у ч. 10 „Н.Ж.“ 1951.

ДЕКОРАТИВНІ ТКАНИНИ до українських мешкань:

гуцульські, запаскові, широді на 46" червоні, помаранчеві, брунатні по \$2.29
 льняні з полтавським узором, брунатне тло з жовтим і зеленим, широкі на 46" по \$2.98
 Сітки на завіски, широкі на 38" по \$0.89

КООП. "БАЗАР"

822-823 N. Franklin St.
 Philadelphia 23, Pa.

Капусняк

Потрібно:

- ½ ф. квасної капусти
- 1 ложечка цукру
- 2 ложки пшоно
- 1 мала цибуля
- 1 ложка масла
- 1 ложка муки

Квасну капусту виполокати у зимній воді і посікти на дрібні волокна. Залити окропом, дати цукру і варити одну годину. Окремо обмити пшоно, спарити окропом, всипати до капусти і варити, аж пшоно розвариться. Присмажити на маслі січену цибулю, кинути муку і ясно засмажити. Влити до капусняку і заварити. До того подається ціла картопля.

Качка у грибовій підливі

Потрібно:

- 1 качка
- городина як до росолу води, щоб накрило
- 1 ложка масла
- 1 ложка муки
- 2-3 ложки сметани
- 3-4 грибки або ¼ ф. печериць

Почищену качку варити з городиною, як при росолі. Коли змякне до половини, поділити на частини. Більші кості виїняти. Розтопити масла, зладити засмажку, а коли легко зрумяниться, залити зимним росолом, що в ньому варилась качка, додати сметану, посічених варених грибків (можуть бути душені на маслі печерички), вложити на те качку і піддушити ще в тій підливі чверть години. Подається з макараном.

За Л. Лучаківською

Каляфіор по-італійськи

Потрібно:

- 1 каляфіор
- 1 ложка масла
- 3-4 ложки тертого сира
- 3 платки шинки
- ¼ ф. печериць
- 3 помідори

Зварити каляфіор, покласти

його на огнетривалий полумисок вимачений маслом, посипати тертим сиром (швейцарським або пармезаном), дрібно січеною шинкою і покрайними, душеними на маслі печеричками. Потім полляти чистим, але густим помідоровим соком і вставити до печі на 15 хвилин, щоб зарум'янилось.

Салата Хмельницького

Потрібно:

- 1 мала головка салати
- 1 зубок часнику
- 2 жовтка
- 1 ложечка муштарди
- 2 ложки оливи

Обібрати головку салати з верхніх листків і покроїти її на чверточки. Виполокати в воді і стрясти добре, щоб була майже суха. Вкроїти одну-дві скибки черствого хліба, натерти часником і покласти на дно саятирки. Зверху уложити салату і прикрити тарелем, щоб салата перейшла часником.

Перед самим поданням треба зробити підливу. Втерти добре жовтка, зварені твердо, муштарду, оливу і доправити сіллю й оцтом до смаку. Вийняти хліб із-під салати, полляти її підливою і подати. В Америці осягають таку салату дещо іншим способом: дерев'яну саятирку натирають добре часником, укладають у ній салату, прикривають її і в тій самій самій саятирці подають її.

За Л. Лучаківською

Лазанки з капустою

Потрібно:

- ½ ф. макарану
- 1 мала головка капусти
- 1 цибуля
- 2 ложки масла

Зварити макарани, а коли готовий, полити його холодною водою, (Пригадуємо, що при купному макарани слід змінити воду, коли вона покипить яких 10 хвилин і залити його знову окропом, а щойно тоді посолити). Окремо приладити капусту. Зварити головку капусти, відцідити, а коли прохолодне, видушити від води і посікти сікачем. Присмажити ясно цибулю на маслі, вимішати з капустою і підсмажити так,

щоб вона не мала в собі води. Вимішати з макараном, підогріти його з капустою і подати.

Яблука з кремом

Потрібно:

- 6 яблук
- пів чвертки сметанки
- 2 яйця
- 1 ложечка муки
- 1 ложка цукру

Обібрати яблука і вивертити серединку ножом. Виверчені яблука начинити заварюванням (конфітурою) або мигдаловою масою. Яблука уложити на пательні і додавши дрібку води, спекти у легкій рурі. Окремо зладити крем із сметанки, муки, жовтків і цукру, добре розколотити, додати шум із білків. На кінці залити яблука тим кремом і ще легко запекти.

Руляда з яблуками

Потрібно:

- 5 жовтків
- 5 ложок цукру
- сок із пів цитрини
- 5 білків
- 4 ложки муки
- 1 ложка тертої булки
- 1 ф. яблук
- 1 ложка крохмалю (корн старч)
- 4 ложки брунатного цукру

Жовтка втерти з цукром, додати сок із цитрини. Вбити білка на шум, виложити на жовтка, додати муку й легко вимішати. Виложити на помащену бляшку, спекти на 350° впродовж 10 хвилин, а потім на 300° 10—15 хвилин. Виложити з бляхи на восковий папір і звинути. Завинути у стирочку.

Яблука почистити, покраяти у кусники, підлити 2-3 ложки води й заварити. Вимішати крохмаль із цукром, додати до яблук, вимішати й раз заварити. Помастити руляду й застудити.

Календар у харчуванні

Використайте свою спрагу на те, щоб пити якнайбільше молока. Побачите, як дуже зискаєте на тому. Це подіє на ваші нерви, а разом із тим на вигляд. Попробуйте лити ще й склянку йогурту денно!

Який у вас час харчування?

Часто вбивається у наші вуха слова "на все є час". Так воно вже у житті укладається, що певен поділ часу встановлюється обставинами, серед яких живемо. До дечого мусимо себе принорувати, подекуди можемо вплинути на таку чи сяку зміну. Як є час на працю, на відпочинок чи розвагу, так мусить знайтися відповідний час і на їжу.

Декому хотілось би протягнути день хоч на годину, а тиждень бодай на одну днину. Та годі, це ще нікому не вдалося! Але вмістити в розкладі дня відповідний час на їжу — це конечне. Знаємо з власного досвіду чи з нашого оточення, що ідження прихалцем, без порядку дня, або пізно ввечері, безпосередно перед сном у своїх наслідках не дає нічого доброго. А коли це повторяється раз-у-раз, то кінчається спротивом нашого організму, а то й затажною хворобою котрогось із наших органів.

У харчуванні нашої родини слід придержуватись приблизно одного й того самого часу. Залежно від складу родини сама собою встановлюється пора сніданку, обіду, чи вечері. Коли склад родини однородний, себто коли всі дорослі й працюють, тоді це простіша проблема для господині. Коли є діти в дошкільному або у шкільному віці, то це нам ускладнює справу. Та правильне харчування дітей це справа ще більшої ваги. Так як у немовлятка приписують кормлення що чотири години, так і в більших дітей воно мусить наступати в певних, точно означених відступах часу. Дитячий організм зуживає скорше й більш інтензивно їжу й тому не сміє переступити тієї межі.

Людський кормовий провід перепрацьовує прийнятий харч один скорше, а другий довше. А що наш харч є мішаний, то це триває 2-4 години. Потім сам організм висилає упімення у формі голоду. Тоді то витворена певна кількість травних соків сприймає до перепрацьо-

вання прийнятий харч. Коли ж це не станеться, та організм є змушений забратись до своїх запасів. А знов коли ми по довшому часі як 4-5 годин приймаємо нараз більшу кількість поживи, то це теж велике обтяження організму. А придержуючись годин харчування, заховуємо ритм кормового проводу, а тоді він працює правильно, як у годиннику. Придержування цього часу у дітей різного віку — це передумова здоров'я на ціле життя. При здоровому кормовому проводі розвивається правильно цілий ряд інших органів, що співдіють, або співзалежні, як печінка, нирки ітд.

Тому подбаймо завжди про точний час їжі у нашій хаті. Коли впоїмо це дітям змалку, вони привикнуть до того вже й дорослими. Тоді знатимуть, що прийти до хати на обід треба так само точно, як прийти на працю, де треба часто замаркувати свій прихід. Але й нам треба памятати, щоб приготування до обіду почалося в час і не дати себе затримати якоюсь зайваю балачкою, чи покінченням іншої якоїсь праці.

Розважмо та пригляньмося до нашої власної родини, наскільки постійний час харчування виходить їй під кожним оглядом на користь. Тоді це стане родинною звичкою і зменшить турботи господині.

Наталя Костецька

ПАРЕННЯ ЧАЮ

Настають холодніші дні, коли смакує чашка чаю. Запарити чай — невелика штука. Але від дбайливости залежить такий смак чаю. Тому кілька вказівок.

Чайник повинен бути добре нагрітий. Тому заки насиплемо туди чаю, щоб запарити його, треба переполокати його гарячою водою. До такого загрітого чайника можна всипати ложочку чаю і запарити його гарячою, але добре гарячою, майже киплячою водою. Коли натягне 5 хвилин, чайна есенція готова.

ЕМАЛІОВАНА ПОСУДА

По довшому вживанні має кожна емаліована ринка невеличкі тріщини, звідкіля визирає металевий спід. Жаль нам викидати вже горщик, що може служити ще деякий час. Та мусимо памятати, що таку посудину треба час від часу виварювати. Найкраще додати до води трохи лугового каменя, що його дістанемо в дрогерній крамниці. Або може допомогти також розчин соди. Коли поваримо воду з содою в посудині пів години, тоді можна виполокати її чистою водою.

Щоб емаліована посудина не нищилась скоро, треба — коли купимо нову — також заварити в ній розчин соди. Коли покипить, тоді залишити, щоб у посудині прохолов. А зручна господиня зуміє навіть залатати тріщину в емалії. Для цього послужить їй глязурний кіт, що його вживають склярі до замазування тріщин на склі. Коли замазати ним тріщину й загріти посудину (без води), тоді кіт засклепиться.

УЖИВАННЯ ПОРЦЕЛЯНИ

Коли починаємо вживати новий сервіс, добре утривалити його домашнім способом. Покласти його в великий баняк, залити до верху водою і покласти на повільний вогонь. Нехай покипить з годину. Тоді лишити, нехай вистигне у воді. Так заварений сервіс буде триваліший.

НАСТАВ ЧАС ЯБЛУК

У нашій країні чергуються овочі цілий рік. Тому мало звертаємо увагу на пору, коли яблука свіжі й достиглі. А цього не слід легковажити. Бо тоді саме ці овочі найцінніші і найбільше принесуть нам користи.

Із яблук можна ладити смачні лакоминки. Подаємо кілька в цьому числі, скорі й легкі. Але найздоровше яблуко сире. Тому памятаймо про те восени і стараймося кожного дня зісти одне-два. А дітям треба їх їсти обовязково. Припилюймо того щодня перед сном. Яблуко прегарно регулює травлення.

ПІСОНЬКА

Олгоні Михалевичівні

Заплітаю кісоньку,
заспіваю пісоньку
я собі,
далебі!

Ти виводься, пісонько,
виплітайся, кісонько,
хорошій
та хутчій!

Дам до кіски стрічечку,
а до стрічки чічечку,
ба, повняк.
Гарно як!

Вийде, вийде дівонька —
чесана голівонька —
з-за дверей
скажуть, чей:

— Ой, яка білявочка
з чічкою, мов мавочка!

О. Лятуринська

ВОСЕНИ

Ти чого зажурена,
Яблунько, сьогодні?
„Бо земля нахмурена,
Бо вітри холодні.

Сонце заховалося
За густою млою,
Вранці й не віталося
Зо мною малою.

А я хочу в піжмурки
Сяйвом його тішитись,
З сонцем забавлятись,
В золоті купатись...“

Не журись ні стілечки:
Сонце ж на прощання
Вбрало твої гілочки
В золоте убрання.

Не журись, схились тільки
Над ставок, над воду:
Глянь на своє листячко,
Глянь на свою вроду.

Знай: хоч небо хмариться,
Вітер хоч і лютий, —
Бог нам не забариться
Знов весну вернути.

Будеш ти пишатися
Знов рожевим цвітом,
З сонечком вітатися,
Радісним привітом!

О. Кобець

ЗАГАДКА

Тридцять і два
Білі коні,
Стоять завжди
На припоні.

Одночасно
Всі кусають,
Жують, їдять,
Спочивають.

(иолѣ)

Богдан Федчук

ВІРШ ПРО ОСІНЬ І ЇЇ СИНІВ

Матінка Осінь полями іде,
Трійко хлоп'яток з собою веде:
Вересень, Жовтень старшенькі,
А Листопад ще маленький.

Вересень каже: „На полі, в гаю
Я подарунки усім роздаю:
Повні грибів мої жмені,
Яблука маю в кишені“.

Жовтень говорить: „А я,
погляді,
В жовту одежу вдягаю сади,
З мряки заслону розстелю,
Сонце вкладаю у постелю“.

А Листопад: „А я з тихим
плачем
Землю поллю безконечним
дощем,
Листя стрясу з деревини,
Вистелю гори й долини“.

Матінка Осінь полями іде,
Трійко синочків за руку веде —
Дивляться діти з кімнати:
„Час нам Зиму зустрічати!“

Р. Завадович

Осіння казка

Осінь йде, одягнена в шовкові шати, а я хочу казку вам сказати. Червоніє на дубочку буйне листя, поміж ним розсівається жолудь золотистий. А напроти, через стежку, на горбочку-каштанові дерева рядочком. А на них — радіє кожний, хто погляне! — у колушках зелененьких є каштани.

Ой повіяв вітер в теплу днину, покидав каштани й жолудь на долину. А Маруся і Ляруся там гуляли, і каштани й жолудь в кошик позбирали. Принесли своє багатство тай до хати, на столі почали пильно майструвати: взяли з кухні сірнички із головками — вже був каштан із руками і з ніжками. Ще на верх головку — жолудь причіпили — став у шапочці кругленькій хлопчик милий. Попросили в мамі корок невеличкий і якстий йому пошили черевички.

Тоді стали раду радити й гадати, якби то його назвати, чим обрати. І рішили: це буде такий князенко, а назветься він Каштанчик Жолуденко. У коробці матиме палату і буде над забавками панувати. А тоді почали враз вони думати, якби то йому вкрасити ці палати? Всю долівку простелили зараз радо папірцем таким блискучим з шоколяди. А на стіни — наче килими шовкові — із цукорків папірці дали чудові. Шей поставили престіл йому правдивий — ось зі шпильки від ниток усім на диво.

І поклали на вікні оцю палату, щоб між квітами міг князенко князувати. І бенкет на новосіллі ще зробили: з наперстка князенка медом напоїли.

Коли вечером лягли дівчатка спати, забавки прийшли в князенкові палати, Жолуденкові поклін зложити і почати вже йому служити. Перший ось прибіг Ведмідь-Бурмило. Дав йому князенко вмить чорнило, дав перо, казав листи писати, що буде Каштанчик панувати. Ось приїхав кінь на колісцях, щоб князенка у походи брати. А дві сині лялечки в ту пору

Перша парасолька

Одного літнього дня сонце гріло немилосердно. Всі лісові комахи й пташки заховалися в тінь. Шукала тіні також лісова жаба. Та всюди, де б вона не прийшла, вже було місце зайняте. А жаба любить затишок і спокій. Аж врешті її погляд впав на великий гриб-поганку, що ріс на краю ліса. Вона примостилась вигідно під його великою покрівлею. Зі споду м'який мох давав приємний холод. Чудово!

Така тишина була кругом, що за хвилину в жаби очі заплющилися і вона задрімала. А що ніхто її не тривожив, то во-

Отже він обережно, щоб тітки не збудити, примостився з другого боку.

на таки на добре заснула. І не снилось їй, що сонце закрили чорні хмари й грубими каплями пустився падати дощ. Що ж — гриб-поганка добре захищав її. Ніодна краплина не досягнула її під його широкою покрівлею.

Але дощ змагався і лісовий світ заметушився. Ті, що шукали передше тіні, мусли знайти захист. Галуззя дерев уже не вистачало. Горобчик почув, що

стали дамами князенка двору. Ще прийшов Сміхун, бо знав, що стане сотником жовніврів олівяних.

Жолуденкові всі кланялись й раділи, що царя дістали. І пішли всі в похід по кімнатах, Жолуденка царство оглядати. Попід стіл, під крісла, попід скрині, збили дві тарілочки господині. По кімнатах так усі ходили, аж дівчатка вранці пробудились!... **Леся Храплива**

мокнуть йому крила, а він тоді не зможе так добре літати. Тому мотнув голівкою, щоб знайти краще пристановище і здивувався: як гарно спить тітці жабі під грибовою покрівлею!

Отже він обережно, щоб тітки не збудити, примостився з другого боку під грибом-поганкою. Тут було сухо і краплини дощу сюди не досягали. Він тільки стежив, чи дощ не вгаває, бо дуже вже кортіло йому літати.

Аж тут надійшов лісовою стежкою чоловік. Він був увесь мокрий від дощу, а на нього скапували ще краплини з дерев. Він повинен був спішитись додому. Але на краю ліса він пристанув. Його бистре око доглянуло червону покрівлю гриба й захист, що його знайшли там жаба й горобчик.

— От, чудово влаштувались! Дощ ллє, а вони сухісінькі. Як гарно подбав ліс за них! Вони ж у себе, вдома!

І пішов далі. Але думка в його голові працювала. Коли гриб дав захист аж двом лісовим звіряткам, хіба людина не може придумати щось такого для себе? І вже в його уяві зарисувалось щось, що могло б захищувати й людину від дощу.

Так постала перша парасолька.

З англійського переложила
Л. Л.

БІЛОЧКА

Ой, я білка моторненька,
Маю хутро я сіреньке.
Влітку я стаю руда,
Але то вже не біда.
Хвіст великий, гарний маю,
По деревах я стрибаю,
Хвостик мені допомагає,
Я стрибаю і лечу
Та й співаю: Чу-чу-чу!
Люблю їсти я горішки.
Як наїмся, — для потішки
Діткам кидаю маленьким,
Бо горішки — солоденькі.
З гілки на гілку лечу,
Я весела! — Чу-Чу-чу!

Ніна Наркевич

Галченя

Проминувши город, хлопці вибігли на луки до лісу. Біля самого тину росли кущі бузини, терну, шипшини. Здіймалася вгору на тонких стеблах густа кропива. Тому між кущами лазити було небезпечно: кропива жалила ноги, руки, навіть обличчя. Хоч як обережно йдеш, однаково не врятуєшся.

Кропива мала страшних ворогів в особі Василя, Миколки та ще кількох хлопців, що вийшли бавитися на луки. В кожного з них у руках шабля, вирізана з деревини, з дряновою ручкою. Тільки у Василька справжня, залізна.

Хлопці прийшли воювати з своїм ворогом — з кропивою.

Вишикувавшись рівненько, піднявши шаблі, вони з бойовими вигуками кинулися вперед. Прімчали до кущів і почали нещадно рубати зелені стебла кропиви. Вигукували:

— Тепер будеш жалити? Будеш сверблячкою колоти, говори?

Але кропива мовчала, тільки головки хилилися, зрубані хоробрими вояками.

Знищивши в одному місці, Василь кинувся в друге й почав тут винищувати ворога. Кілька разів рубнув — так і повалилися голови кропиви. Розмахнувся ще раз і не рубнув. Рука спинилася, і Василь глянув здивовано.

У кропиви просто перед ним сиділо чорне галченя і спокійно дивилося на хлопця.

...Навіть не тікало. Потім, розглянувши добре Василя, галченя розкрило дзьоб з жовтими заїдами і писнуло. Василько зрозумів — галченя прохало їсти.

— Хлопці, сюди! Впіймав пташеня! — крикнув Василько.

— Цвр на всіх! — відповів Миколка і примчав перший.

З ним прибігли інші хлопчики і спинилися здивовані. Перед ними сиділо гарненьке галченя і прохало їсти, розкривши широкий дзьоб. Миколка швидко знайшов велику січу гісеницю і поклав пташеняті в рот.

Галченя з великим задоволенням проковтнуло. Але ця їжа тільки, мабуть, роздратовала пташеня, бо воно ще ширше роззявило свій дзьоб і забило крильцями, жадібно вимагаючи їсти.

— Голодне! — крикнув Василь. — Лови, хлопці, жуків!

Кинулися хлопці на всі боки і почали носити пташці їжу. Галченя пожадливо хапало комах, червяків і похапцем ковтало. Це ще більше заохочувало дітей до роботи.

— Дивись, дивись, цілого кошика проковтнуло! — кричав Василь.

— Живого?

— Живого.

І побігли хлопці знову по здобич. Нарешті пташеня перестало з такою охотою їсти, а потім і зовсім не розкривало рота. Коли хтось з дітей підносив до дзьоба найсмачнішого жука, галченя не хотіло їсти, відвертало голову.

— Наїлося, — вирішили хлопці.

Диви, дримає. Очі заплющило, — звернув увагу Миколка.

Дійсно, пташеня присіло на травичці і дримало після такого багатого і смачного обіду.

— Нехай відпочине, — промовив Василь. — Спи, Галю, спи.

Коли хлопець сказав ці слова, галченя подивилося на нього здивовано, і Василько з радістю крикнув:

— Розуміє своє ім'я, розуміє! Назву галку — Галя! Галю! Галю! Житиме в мене разом з синичкою. Весело їм буде.

Хлопці не сперечались. Забрали пташеня і понесли його додому. Тільки з'явився в хату Василь з галкою, мати побачила і сказала:

Ти, мабуть, звіринець думаєш відкрити. Всіх птахів з лісу перетягнеш додому.

— А ви погляньте, мамо, яке галченя! Ручне, і звать його Галля... — радісно відповів Василь.

Посадив Василько пташеня на гілку, де постійно жила си-

ничка. Тепер синички не було в хаті, вона десь гуляла надворі, бо пташка цілком приручилася, і траплялося так — весь день немає її в хаті, гуляє в садку, лазить по деревах за вікном, а надвечір обов'язково приходять ночувати додому. Літати добре синичка ще не могла, а лише перепурхувала на невелику відстань.

Але тепер синичка, мабуть, почула веселий шум у хаті і вже сиділа на вікні, хитро озирючи людей. Раптом побачила непроханого гостя — галку. Розлютована синичка засичала загрозливо і стрибнула на свою гілку. Галченя дивилося на неї спокійним поглядом своїх сіруватих маленьких очей.

Синичка рішуче підстрибнула до свого гостя і, роздратовано, люто запищавши, хоробро кинулась на галку. Маленька пташка вчепилася в голову галченяті кігтями і почала клювати йому потилицю.

Тепер і галченя перелякалося. Не встиг Василько розборонити птахів, як раптом почувся:

— Кра, кра, кра!...

Закрякало безпомічне пташеня, яке не навчилося ще битися й боротися з ворогами, і синичка перелякано відступила. Надто грізний голос мала молода галка.

— Галя перемогла! Перемогла! — закричав Василько.

Та через кілька днів пташки помирилися і мирно собі жили в кутку на одній гілці. Дуже втішна пара птахів!

Галя росла швидко. Вже за тиждень галка так звикла до Василька, що бігала за ним надворі, смішно махаючи крилами. Коли Галі не було ніде видно, Василько кричав:

— Галю, Галю, Галю!

І пташеня з'являлося негайно. Тільки їсти Галя приходила своєчасно й бігала за своїм малим хазяїном, доки той не нагодує її.

Всі в дворі дуже любили Галю.

Л. Копиленко

Резолюції Конгресу МЖР

Наради конгресу Міжнародної Жіночої Ради охоплюють цілий засяг справ, що в ідеологічній площині ворущають світ. Чотирнадцять комісій МЖР розроблюють усі ділянки життя, в які жінка повинна входити своїм впливом і своїми можливостями. Тому резолюції конгресу МЖР дають цікаву картину діяння цього жіночого парламенту що охоплює цілість справ, але й розроблює їх до подробиць. Всі вони оперті на тісну співпрацю з Об'єднаними Націями та їх агенціями, як Економічною і Суспільною Радою (ECOSOC), Фондом Допомоги Дитині (UNICEF) і Радою Культурної Праці (ЮНЕСКО). І в першу чергу кладуть натиск на поширення і зрозуміння ідей ОН посеред жіноцтва у світі.

Не можемо тут реферувати всіх 40 постанов конгресу. Подамо тільки головні їх напрямні, що дозволяють поділити їх на три або чотири групи. Першою й найважливішою з них — це відношення до проблеми війни й миру та використання атомової енергії. Міжнародна Жіноча Рада вважає, що кожен міжнародний конфлікт можна полагодити мирною дорогою, але признає, що свобода — це є суттєва вимога нації й індивіда. Окрему увагу звертає на мирне використання атомової енергії та закликає приготуватись на економічні перевороти, які воно з собою принесе.

Друга група резолюції торкається моралі, що як звичайно — після великих струсів і переселень — занепадає. Враз із постановою заходів у тій ділянці ухвалено резолюції для поборювання проституції і у-

порядкування правного стану нешлюбної дитини.

Велику групу резолюцій творять домагання рівних прав для жінок. Це в першу чергу домагання ратифікації Конвенції Політичних Прав Жінки Економічної і Суспільної Ради при ОО. Дальше йде ділянка жіночої праці і її сучасне боеве гасло: однакова платня за однакову працю. Окремо — проблема праці старших жінок, а Фінська Жін. Національна Рада висунула ще справу частинного заробітку жінки, як суттєву для вдержання домашнього вогнища.

Окреме місце займає мешканева проблема, що є важливою для правильно наладаного домашнього вогнища. Також виховні проблеми знайшли свій вияв у домаганнях до радієвих і фільмових чинників. Широко обговорено справи народньої гігієни.

Для нас найбільш цікаві постанови про переселення людей і тут чоловічою резолюцією є домагання конгресу до ОН, щоб “велика кількість осіб, що проти їх волі затримана поза батьківщиною, була звільнена”. Конгрес покликують на арт. 9 Деклярації Прав Людини, яка каже, що “ніхто не сміє бути примусово притриманий або вигнаний” Це домагання вже було висловлене в резолюціях попереднього конгресу (Атени, 1951), але тільки засадниче, коли тут воно вже обгрунтоване й твердо поставлене.

Сюди входить також резолюція, що домагається ратифікації Міжнародної Конвенції Втікачів і піддержки агенцій ОН для опіки над втікачами.

Окрему увагу викликала в ди-

скусії справа зорганізованого жіноцтва, що знаходиться на еміграції. Її видвигнула голова Союзу Українок Америки, що брала участь у конгресі у складі американської делегації. Вона вказала на положення жіночих груп, що сформувались уже на еміграції і хотіли б причинитись своїм знанням і досвідом до праці “жіночого парламенту” Всі ці емігрантські жіночі організації більше потребують порозуміння з міжнародним жіночим світом, як жіноцтво державних народів. А через постанови статуту до тепер не могли увійти у члени МЖР. Це повинно змінитись, коли МЖР хоче згуртувати всі цінні жіночі одиниці та використати їх досвід.

Аргументація переконана присутніх про перевірку статуту МЖР. Та заки це настане, припоручено Національним Радам різних країн простудіювати в себе проблему емігрантських жіночих організацій і втягнути їх поможності до складу Національних Рад. Такою резолюцією закінчено дискусію, що пройшла з великим зацікавленням.

Цією дискусією і резолюцією проломано бар'єру, що стояла між жінками державних, а недержавних народів на площині МЖР. І як воно не дивно — проломала її українська жінка та сама, що її колись усунуто з МЖР за “недержавність” Вона промовляла не тільки у своєму імені, а в користь чешок, польок, що колись були членками МЖР, а тепер теж стали емігрантками. Не такі давні часи, коли ці самі жіночі угруповання приложили своїх рук, щоб усунути українок з МЖР за “недержавність” А тепер прийшов

Зустріч із французькими діячками

ІЗ ЮВІЛЕЮ 85-ЛІТТЯ

У програму побуту п. Олени Лотоцької у Парижі Союз Українок Франції умістив зустріч із французькими діячками. Із деякими із них СУФ стоїть у добрих взаєминах, отже була добра нагода познайомити їх із нашою заокеанською діячкою. Зустріч призначено на 12. серпня у готелі Летиція. Для цього вибрано форму популудневого чайку.

Господинею вечора була наша паризька діячка п. Єлисавета Прокопович, що досконало володіє французькою мовою. Їй допомагала управа СУФ-у пп. Сапрун, Коваленко, Колянківська. Із гостей прибули — голова делегації Французької Нац. Ради до Гелсінкі п. Шеваліє, секретарка Світового Союзу Матерей п. Делем, голова Унії Європейських Жінок п. Бірт і представниці Шведського Червоного Хреста сестри Лейжмарк. Голова Унії Католицьких Жінок оправдалась листом, що приневолено вийхати з Парижа, але заповіла, що як тільки повернеться, зголоситься до п. Лотоцької.

Коли всі гості прибули п. Прокопович попрощала всіх до чаю. По короткій перекусці господиня вечора зясувала короткими словами громадський шлях Олени Лотоцької, а потім передала їй слово. Голова СУА говорила англійською мовою, бо всі гості цю мову знали. Вона

час, коли вони не знайшли заступниці у цьому жіночому парляменті, а голова Союзу Українок Америки мусіла подбати й про їхні інтереси.

По довгому часі спроб і змагань знов зможе українська жінка промовляти на трибуні МЖР. Правда, цей шлях не гладкий і вимагатиме багато праці й зусиль. Та й увійде вона не сама, а з емігрантськими групами інших народів. Та ніяка перемога їй легко не дається. І все залежатиме від того, яке місце вона вибере собі посеред них. Початок уже зроблено.

подала загальні дані про всі українські жіночі організації у світі, зокрема обширно спинилась на праці жіночих товариств в ЗДА й Канаді та розказала про участь делегатки Союзу Українок Америки у Гелсінкі. Згадала також про дальшу можливість співпраці українок із Міжнародною Жіночою Радою, про яку звітуємо на іншому місці. Окремо зясувала допомогову акцію Комітету "Мати й Дитина", що удержує навчальні станиці у Німеччині й Австрії. П. Шеваліє підтвердила, що українські матеріяли у Гелсінкі були дуже дбайливо зложені і вона поставила їх цільній комісії за взір. Дальше ставили питання й інші гості, а також інформували про цілі й завдання організацій, що їх репрезентували. П. Шеваліє дала теж огляд праці комісії переселення, яку вона очолювала у Гелсінкі. При цьому вийшло на яв, що п. Лотоцьку звали в Гелсінкі загальною "Мадам Юкраїн", тому що її поява на конгресі, де немає представників народів із поза залізної заслони, будила зацікавлення. І хоч Україна не могла там офіційно виступати, проте в тій на-пів офіційній формі вона засіла поруч із провідними жінками світу.

Зустріч пройшла оживлено. Від української преси прибув тільки представник "Українського Слова", що й подав цікаву згадку про цей обмін думок. Окремо відбулась ще зустріч із головою Унії Католицьких Жінок, що співпрацює з Союзом Українок Франції.

ВІСТІ ФЕДЕРАЦІЇ

По повороті голови СУА Олени Лотоцької із конгресу МЖР у Гелсінкі заплановано звітлення у більших центрах нашої еміграції в ЗДА й Канаді. Дня 3. жовтня п. Олена Лотоцька матиме публичну доповідь у Філадельфії, де розкаже також про життя наших центрів у Німеччині, Франції, Бельгії й Англії, які відвідала.

(Святочна промова п-ні Марії Кравс, виголошена з нагоди 85-ліття голови СФУЖО на ювілейному бенкеті, що його влаштували українські жіночі організації в Торонті)

Жіноцтво міста Торонта влаштувало цей вечір у честь і признання 70-ліття недорівняної праці Олени Кисілевської.

Коли Господь Бог хоче зберегти нарід з призначенням на велику будучність, то благословить його час-від-часу великими постатями. Цим велетнем нашої доби тут на наше превелике щастя приявна є високодостойна ювілятка.

В особі її крився талант пробиваючого ораторства, небуденний політичний хист, письменницька здібність — а її любов до свого рідного запрягла всі таланти на услуги свого народу впродовж повних сімдесять літ.

Впродовж довгих сімдесять літ словом уст і пера вона роздуває тьму несвідомости, кличе до спільної акції за права святі українського народу і в сприятливім оточенні Канади, політичним хистом своїм здобуває прихильників для нашої справи, навіть серед міродайних чинників нової многонадійної країни.

Коли бачимо між собою державного міністра громадянства — то це доказ її заслуг, гідних уваги від найвищої державної установи.

Як на рідних землях, так і тут у Канаді, українська жінка вийшла з рямців дому на ширшу арену діяльності, за вказівками журналів „Жіноча Доля“ і „Жіноча Воля“ з-під пера Олени Кисілевської!

Не хочеться очам вірити, що в цей вечір ми маємо щастя, честь і шану вгощувати Вас, із Рідних Земель, рідну матір наших жіночих установ.

Дав би Бог, щоб восьме десятиліття Вашої громадської активності було виповнене Вашою незаступною працею так обильно, як попередніх сім.

Краєва Конференція Організації Українок Канади ім. О. Басараб

(Закінчення)

Після звіту розвинулась жива дискусія, в якій узяли участь усі делегатки й гості.

1. Намічено зміцнити ряди членів у звязку з 25-літтям ОУК, що припадає в 1955 році. 2. Поширити молодечі відділи ОУК. 3. Відбути ювілейну конференцію в Торонті в 1955 році й видати ювілейний альманах. 4. Перевести дальшу кампанію за піддержкою „Жіночого Світу“ й видань ОУК. Найдовша й найбільш цікава дискусія розвинулася по рефераті п. Маценко про участь молодих членок в організації, бо тема ця зачіпає животні справи кожної організації. В дискусії брали участь майже всі делегатки й молоді членки та в виміні думок шукали доріг для співпраці старших і молодших членок ОУК.

В часі нарад представниця СФУЖО п. Ірина Павликовська привітала Конференцію від Управи СФУЖО і подякувала за співпрацю, а зокрема редакції „Жіночого Світу“ Вона поінформувала присутніх про працю СФУЖО, як піддержку праці жіночих організацій у 13 країнах та інформацію жіночого міжнароднього світу. Подала також обширну вістку про участь місто голови СФУЖО О. Лотоцької в конгресі Міжнародньої Жіночої Ради в Гельсінкі в червні ц. р. Присутні прийняли звіт представниці СФУЖО оплесками. В часі святочної вечері, що відбулася першого дня нарад, промовляла як головна доповідниця п. Ганна Мандрика на тему: „70-ліття жіночого українського руху“ Йогодинний реферат був дуже добре опрацьований. Вона подала початки руху жіночого взагалі й українського зокрема. Дуже цікава була частина реферату про початки жіночого руху на Придніпрянській Україні. Вона скінчила свій реферат хвилиною вибуху другої світової війни. Присутні оплесками подякували доповідниці. Про третій етап жіно-

чого руху від світової війни по теперішню пору і зокрема про постання СФУЖО, говорила п. Ірина Павликовська. Так, що присутні дістали повний образ 70-літніх змагань і творчої праці українського жіноцтва. Між бесідницями того вечора були ще п. Марія Дима, голова Жіночого КУК, та п. Т. Кошиць від Осередку Освіти й Культури. Окремо Управа ОУК відзначила скромно, але дуже сердечно, 20-ліття праці першої голови Ц. У ОУК п. А. Павличенко й одної з перших членок п. Євг. Ситник. Їх сердечно привітали присутні, а Управа ОУК декорувала їх китицями квітів.

На другий день продовжено наради і дискусію. Прочитала ще реферат п. А. Павличенко про методи співпраці членів в організації. Доповідь порішено видати друком. Крім того редакторка п. Ст. Бубнюк подала пляни видавництва на черговий рік.

Після вичерпання рефератів і дискусії уділено абсолюторію уступаючій Управі. Голова номінаційної комісії предложила листу нової Центральної Управи, яку присутні одногосно затвердили.

Головою вибрано п. Стефанію Савчук, довголітню заслужену членку Управи, одну з перших діячок ОУК, відому громадську діячку. (Бувша голова — А. Тапнавецька). Першою урядуючою місто головою редакторку Стефанію Бубнюк яка досі веде редакцію й цілу канцелярію ОУК. Дальші місто голови: А. Вах, А. Павличенко касієрка Семака, секретарка Є. Ситник, член Управи Климків. У контрольній комісії: Магера, І. Суховерська, Зелена, Ольхова. Лопомогова референтка А. Курчів (Солбурн). Культ.-осв. референтка Я. Зорич (Торонто) Організаційна референтка О. Заяць (Торонто). — Осідок Централі й головна канцелярія та редакція містяться в Вінніпегу. Резолюційна комісія пред-

ложила ряд резолюцій, які виявили відношення ОУК до визвольних змагань і справ загально-українських та біжучих громадських справ у Канаді, як і організаційних справ ОУК. Зїзд привітав у резолюціях СФУЖО і голову СФУЖО п. сен. Кисілевську з її 70-літтям громадської праці.

Управа ОУК і делегатки з повним вдовolenням прийняли висліди дводенних нарад, які були весь час на високому рівні, ділові і дискусія, хоч жива, велася в зичливому тоні вповні відповідальних членів за добро організації. Ніхто не спішився відходити, участь у нарадах була весь час повна в присутності всіх делегаток і представниць СФУЖО п. Павликовської. ОУК — це організація може не найбільш численна в Канаді, але її членки дуже віддані і привязані до організації. А це одна з головних підстав розвою організації. Дальше — участь молодих членів в Управі, як пп. Климків, Суховерська, Вах, Зорич і провід у руках основниць, як пп. Савчук, Бубнюк, Ситник, Павличенко, Заяць дають заповоруку дальшого успішного розвою організації.

**

Прикрим відгомоном у серцях делегаток і членів Конференції відбилася вістка про смерть бл. п. Анастазії Павличенко, що настала несподівано дня 17. липня ц. р.

Заслужена довголітня і перша голова Ц. Управи, зразкова членка Управи, неструджена працівниця А. Павличенко тишилася повним здоров'ям та весь час брала участь у нарадах. Увійшла як місто голова до Ц. У ОУК, її несподівана смерть два тижні пізніше завдала болючий удар ОУК, якої відданою членкою і передовою діячкою була ціле життя.

Управі ОУК складаємо вислови нашої пошани для Покійної і рівночасно жалю, що відійшла така цінна й повна сил працівниця.

Дня 3. жовтня розпочала голова СУА свої звітлення з поїздки на конгрес. У Філадельфії, у залі Гор. Клубу відбулась при численній участі публіки доповідь, яка зясувала перебіг конгресу МЖР у Гелсінкі та враження голови СУА з відвідин наших громад у Німеччині, Італії, Франції, Англії й Бельгії. Дня 17. жовтня голова СУА промовлятиме на святі жіночого руху в Шикаго, що його влаштовують Відділи СУА й Українського Золотого Хреста.

У поворотній дорозі голова СУА має намір відвідати більші Відділи СУА, щоб зложити звітлення. Точна дата виступу буде устійнена пізніше.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Свято 70-ліття жіночого руху

Окружна Рада СУА у Філадельфії приступила одна з перших до підготовки. Комітет підготовки, що його творили представниці Відділів СУА і Українського Золотого Хреста, почав діяти ще перед вакаціями. Тому й дня 26. вересня могло вже відбутись свято.

Комітет старався підготувати свято так, щоб воно дало якнайбільше вияву для Відділів СУА і УЗХ. Свято 70-ліття мало стати святочною зустріччю тих, що йдуть за його кличами, що продовжують його ідеї. Тому занехано думку про врочисту академію чи маніфестацію. А переведено його радше у формі святочних сходин із програмою.

Свято відкрито відспіванням гимну Союзу Українок Америки, що музику до нього уложив комп. Гайворонський. Дванадцятька молодих членок СУА у вишиваних блузках та чорних спідницях, була милою появою на сцені. Хоч довгої підготовки не було, проте гимн відспівано безлоганно. Слідувало всесвітнє слово кудьт.-освітньої референтки Оксани Генґало. Вона пригадала ролі української жінки в

власній громаді і заповіла програму свята, що починається покликанням голов Відділів до почесної президії. І справді, незабаром засіли на сцені, під портретом Наталії Кобринської всі голови Відділів, а було їх 14: Перонелля Пецюх із Честеру (2 Відділ). Люба Онуферко (10), Грина Бованко з Трентону (11). Володимира Михайлів із Честеру (13). Катруся Ярош (20). Марман із Милвил (39), Параскева Лаба з Аллентовн (40). Олена Штоґрин (41), Павлина Пономаренко (42). Антонія Кувльчицька (46). Марія Бабяк (38). Олена Маруценко з Бетлегем (50). Аделя Петрунцьо (52). Рутецька (УЗХ).

Черговою точкою була промова голови СУА Олени Лотопької. Заля прийняла її після повороту з конгресу в Європі гучними оплесками. Промовниця зясувала, що святкуємо 70-ліття зорганізованого жіночого життя, а жіночий рух у нас почався властиво значно скорше. Ще з перших писань Марка Вовчка, що заговорила іменем закріпленої жінки-селянки, било те світло, що тягнуло жінку до ієлату. А пізніш вже розгорнули його Олена Пчілка й Наталія Кобринська в рямцях організа-

ції й видавництва. Олена Лотоцька спинилась ширше над поняттям організації, над її значенням і можливостями. Вона прирівняла організацію до намиста, що складається з більших і менших намистин, а разом усі вони творять разок, що милує наше око. Дальше подала позитиви українського жіночого руху для нашого державного будівництва і закінчила свою промову закликком продовжувати працю.

По промові голови почалась офіційна частина святочних сходин. Слово забрала голова Окружної Ради Анна Сивуляк. Вона зясувала присутнім, що тепер прослухаємо короткий звіт кожного Відділу і немов у нагороду за його працю, представниця його дістане для Відділу портрет Наталії Кобринської. Це фотокопія того, що ось на сцені, завітчаний рушником, і на памятку 70-ліття зможе тепер примістити в себе кожен Відділ. Авторкою портрету є малярка Марія Морачевська і їй завдячуємо також прегарне оформлення сцени.

По черзі виходили на сцену представниці Відділів, складали короткий привіт і давали перегляд праці. Від 2 Відділу в Честері промовляла Анна Олійник, від 10 в Філадельфії Мирослава Кондра, від 11 у Трентоні Ніна Самокішин, від 13 у Честері Ярослава Збир, від 20 у Філадельфії Олена Сердюк, від 39 у Милвил Пракседа Ясіньська, від 40 у Аллентовні Меланія Чадоба, від 41 Тетяна Костик, від 42 Павлина Пономаренко, від 46 Зеновія Терлецька, від 48 Марія Барановська, всі з Філадельфії, від 50 у Бетлегемі Анна Гарас, від 52 у Філадельфії Аделя Петрунцьо, від Відділу УЗХ Оксана Генґало. Велику активність виявив звіт 11 Відділу у Трентоні, велику жертвенність звіт 42 відділу у Філадельфії (12,000 дол. за 20 літ), певну ініціативність 50 Відділ у Бетлегемі (телеграма до комітету Керстена), а дуже різnorodну діяльність молодечий 52 Відділ у Філадельфії.

Голова Окружної Ради заповіла, що дня 3. жовтня у тій самій залі відбудеться доповідь п.

Олени Лотоцької про поїздку на конгрес Міжнародної жіночої Ради у Гельсінкі і зарядила перерву.

По перерві відбулись дальші точки програми. Оленка Гердан-Заклинська відтанцювала „Плач Ярославни“ до музики Лисенка. Він складався з чотирьох частин-пісень про зозулю, вітер, Дніпро і сонце. Кожна починалася засівом при затемненому світлі. Чудовий костюм танчинці переносив нас у княжу добу, а гідні її рухи передавали і біль і розпуку княгині.

Останньою точкою програми була постановка „Грішниця“ Л. Українки, що її вивів драматичний гурток 11 Відділу у Трентоні під управою артистки Людмили Сердюк. Ролю ведучої перейняла постановниця поеми, дівчину грала и. Лампіка, а черницю п. Турчин. Хоч „Грішниця“ доволі відома поема, проте слова Лесі Українки завжди виявляють свою силу і в цьому випадку очарували залю. Драматичний гурток, над яким Людмила Сердюк працює вже довгий час, виявив тут свій високий рівень.

Відспіванням національного гімну закінчилося свято. Воно залишило в учасниць тепле почуття дружності, бо було поставлене — за одним винятком — силами членок і виявило їх ролю у жіночому рухові.

Учасниця свята

БРОНКС, Н. Й.

Гостина з нагоди купна дому

Бувша голова 8 Відділу СУА Олена Вус запросила членок до ново-придбаного дому, що його купила собі разом із сином. Дня 10. липня зійшлося в її домі около 25 жінок, членки і гості, з гарним дарунком. Господиня привітала всіх зі сльезами в очах і попросила до стола. По обіді наша почесна голова А. Дзюма привітала господиню милими словами і побажала їй щастя в новому домі та доброго здоров'я. Потім поклікала до слова голову 8 Відділу п. Еву Корпало. Бесідниця зложила привіт і побажання в імени 8 Відділу СУА,

щоб Всевишній поблагословив її дім, де вона буде доживати життя, а її синові, щоб післяв добру дружину. На її прохання всі присутні відспівали „Многая літа“ Олена Вус подякувала за такий милий привіт і відповіла, що вона горда, що належить до 8 Відділу СУА і буде далі його вірною членкою та проситиме Господа про кращий розвій його. Її слова присутні прийняли рясними оплесками. Даліше поклікано до слова всіх урядничок, і всі вони зложили свої побажання зі щирого серця. При тій нагоді голова розказала про голову Централі Олену Лотоцьку і її репортаж у „Свободі“, де вона звітує про свою подорож на конгрес у Фінляндії. Так само пригадала підготову свята 70-ліття жіночого руху, що вже розпочалась у Нью Йорку. Закликала, щоб усі були готові до тієї врочистости і зложили поклін і подяку нашим піонеркам, що промостили українському жіноцтву шлях.

По товариській гутірці прийшла черга й на те, щоб подумати про обовязки. Покликана до слова М. Рігель попрохала, щоб присутні зложили пожертву на добродійні цілі. Збірка принесла 30.50 дол., а її перевели пп. Рігель і Свенсон. На запит голови, куди спрямувати ці гроші, присутні вирішили призначити по 10 дол. на „Наше Життя“ на академію в Факс Чейз і радіо-передачу ОО. Василян.

По закінченні забави всі вдоволено розійшлися додому.

Ева Корпало, голова
Софія Штига, секретарка

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Звіт із діяльности

Найбільше зусиль положив Відділ, щоб добути фонди на допомогу залишенцям. На ту ціль влаштовано забави, пікніки та інші імпрези. Однеже Відділ перевів також кілька імпрез із культурно-освітньою ціллю. Це було свято знягнн Ольги, патронки Відділу свято Лесі Українки. Для перевечення тих імпрез затожено жіночий вокальний квартет.

Праця Відділу йшла в дуже несприятливих умовах. Через особисті амбіції велася проти Відділу акція, яка знайшла свою кульмінаційну точку на загальних зборах Філії УЇК. Нажаль, Філія УЇК, що повинна бути порядкуючим чинником серед нашої громади, не сповнила цієї ролі супроти 11 Відділу СУА. Однеже це не зменшило запалу й охоти до праці серед членок 11 Відділу.

Впродовж року відбулось 4 ширших сходин і 6 засідань управи. Дня 15. листопада 11 Відділ зустрічав делегатку СФУ-ЖО п. Ірину Павликовську, яка здала звіт з перебігу конгресу у Брюсселі і про життя залишенців в Європі. Дня 21. листопада улажено дитячу забаву з інсценізацією п. з. „Ромко Бомко“, яку підготовляла імпрезова референтка Людмила Сердюк. Світлинку з цієї інсценізації подали ми в попередньому числі.

Особливо вдалою була академія в честь Лесі Українки, яку 11 Відділ перевів враз із Пластовим Кошем. У програму входило: вступне слово голови Відділу Ірини Бованко, реферат і деклямації виголосили пластунки, хоріві точки виконав мішаний хор під орудою п. Бігуна і жіночий квартет із членок СУА. На закінчення введено інсценізацію поеми Лесі Українки „На руїнах“, яку підготовила імпрезова референтка Людмила Сердюк. Завдяки її праці і мистецьким здібностям інсценізація стояла на високому рівні. Дохід із цієї імпрези був призначений на залишенців в Європі.

БРУКЛИН, Н. Й.

Нова управа при праці

Фня 27 грудня 1953 р. відбулися у 21 Відділі річні загальні збори. Вибрано новий провід в такому складі: п. М. Бішко, голова; п. А. Слободян, містоголова; п. Т. Сусол, рекорд. секретарка; и. К. Баран, фінанс. секретарка і п. К. Дика, касіерка.

Виділ після своєї спроби старається якнайкраще вивязатися зі своїх завдань. Праця не

все йде гладко. Бо хоч 21 Відділ начислює досить багато членкинь, то все ж таки активну участь у житті організації бере лиш менша частина їх. Це явище може й тим оправдане, що дуже мала скількість вступає молодших віком членок, так старшої як і теперішньої еміграції.

Дня 28. лютого наш Відділ улаштував виставу „Трьох до вибору“, запросивши аматорський гурток, що до нього належать також і наші членки. По виставі була вигравка. Ця імпреза пройшла з моральним і матеріальним успіхом. Гості заповнили салю, а на вигравці були гарні несподіванки, зчого вигравці були задоволені. Дня 14. березня наш Відділ взяв участь у влаштуванні свята Т. Шевченка. Це свято урядили спільно усі товариства в північній Брукліні, зорганізовані в центральнім комітеті.

Треба зазначити, що й членки, які не є в управі, помагають і не відказуються від жадної праці, підкреслюючи тим своє довіря до управи та організації. На місячних зборах 21. березня членки зрозуміли велику вагу виїзду нашої делегатки О. Лотоцької до Гелсінкі на конгрес Міжнародної Ради і ухвалили післати на ту ціль 50 дол.

Дня 21. червня урядив наш Відділ „Свято Батька“. Членки приготували смачний обід. По вечірні походилися гості, між якими були також представники других організацій у Брукліні. Під час обіду промовляло декілька бесідниць і бесідників, які в своїх промовах підкреслили жертвенну працю і посвяту, яку батьки віддають своїм дітям при вихованні їх, а діти знову у той їх день стараються хоч частинно віддячитися за їх посвяту і віддають батькам поклін та подяку за всі їх труди. По бенкеті група чотирьох дівчат відтанцювала декілька національних танків в гарних народних строях, при звуках бандури. Гості та членки приємно провели спільно час та підбадьорені на душі розійшлися домів. В половині липня відбулися останні місячні збори, а діяльність пе-

рервано на час вакацій аж до місяця вересня.

Ярослава Зарицька

НЮАРК, Н. ДЖ.

Річні збори 28 Відділу

Дня 21. січня 1954 р. відбулися річні збори 28. Відділу в залі Української Централі, при участі 62 членок. Збори відкрила голова п. Анна Настюк. До президії зборів обрано п. Ольгу Муссаковську — як голову і п. Оксану Бемко — як секретарку. Після прочитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, який прийнято без застережень, приступлено до звітів уступаючої управи. Перше слово забрала уступаюча голова п. Настюк і зложила подяку за співпрацю. Опісля звітувала п. Олена Гординська, як секретарка. Відділ нараховує 118 членок, в звіттовому році вписалося 8 нових, а дві членки померли п. Гук і п. Панкевич. В 1953 р. відбулося 11 місячних зборів, 2 надзвичайні — разом 13, влаштовано Свято Матері і День Батька, 3 базари і 2 товариські вечори (кард парті). Відділ допомагав греко-католицькому парохіяльному урядові при влаштуванні просфори, свяченого, при посвяченні ново-збудованої української школи. Відділ здекларував на устаткування одной кляси 1,000 дол. і цю суму вповні виплатив. Перед Різдом, голова п. Анна Настюк зорганізувала Різдвяну зустріч членок з власної ініціативи і власним коштом. За звіттовий рік відбувся один реферат про Ольгу Басараб. При Відділі створено Комітет „Мати й Дитина“, що переводить сталу, щомісячну збірку по 25 центів від родини.

П. О. Муссаковська, як делегатка до Українського Центрального Комітету подала до відома, що з огляду на непорозуміння на терені УЦК і тому, що постав другий центр „громадської співпраці“ — 28 Відділ СУА відкликав своїх делегаток, аж до полагання непорозумінь. Після звіту касієрки п. Катерини Кузьми, звітувала п. Цяпка з Контрольної Комісії, стверджуючи,

що касова книга ведена взірцево і поставила внесок уділити абсолюторію уступаючій управі, що прийнято одноголосно.

Приступлено до вибору нової управи і так: голова — п. Анна Настюк, 1-ша заст. голови — п. Ольга Муссаковська, 2-га заст. голови — и. Анна Сидорович, 3-я заст. гол. — Марта Зелінська, секретарка — п. Олена Гординська, заступниця й англійська секретарка — п. Розалія Залепська, касієрка — п. Катерина Кузьма, заступниця касієрки — п. Оксана Бемко, організаційна референтка — п. Наталія Осінська, культурно-освітня реф. — п. Ярослава Олесницька, імпрезова реф. — п. Кучкуда, господарська реф. — п. Ольга Турянська. Контрольна комісія: п. Стефанія Карапінка, п. Кордуба і п. Стефанія Нападівич. Головою Комітету „Мати й Дитина“ вибрано п. О. Гординську, комітету підприємств — п. Вітовську, до опіки над хворими — п. Федчишин і п. Карапінку.

Збори закінчено в 10.45.

Наталія Осінська

ДІТРОЙТ, МИШ.

Свято Ольги Басараб

Тридцять роковини героїчної смерті сл. п. О. Басараб відзначили Злучені Жіночі Організації Дітройту-Схід, що відбулося 28. лютого ц. р. Свято влаштували: Союз Українок Америки (Відділи ч. 5, 26, 31), Український Золотий Хрест (Від. 34) Клуб Шкільних Матерей, Жіночий відділ при Амер. Вет. Пост Мельник, Сестрицтво Н. З. Пр Д. Марії і Апостольство Молитви. Факт спільного виступу згаданих організацій вказує на те, що українське жіноцтво вміє солідаризуватися, коли йде про такий важливий момент національного життя на еміграції, як культ героїв нашої батьківщини. В цьому передовому осерелку нашої старої й нової еміграції в ЗДА вшановують щорічно в цю пору пам'ять Ольги Басараб.

З цього приводу була відправлена в гр.-кат. церкві панахида за спокій душі великої героїні. В

Богослуженні взяли участь члени жіночих організацій. Особливе враження зробив добре організований похід Відділів тих Організацій та вхід їх до церкви і постава „на струнко“ під час Молебня — свідчила про глибоке почуття пошани до тих, що за Батьківщину життя дали.

Після панахиди відбулася в аудиторії парохіяльної школи академія. При досить виповненій залі активна діячка Союзу Українок, п. Катерина Хомяк відкрила дзвінком вступним словом цю святкову імпрезу. Шановна бесідниця чітко зясувала суть та завдання свята, причому не можна було не завважити надто особистий, жіночий дух його організаторів. Подаючи коротку аналізу героїчних вчинків української жінки, п. Хомяк підкреслила значення наших героїв для національної справи.

Святковий реферат виголосила не без чуття голова Українського Золотого Хреста, п. Марія Квітковська. Познайомившись із змістом цієї цінної доповіді не можна було з гордістю не відчутти ваги ролі української жінки в громадському та політичному житті. Слова доповідачки збудили в присутній — може й подекуди заспану — свідомість історичної конечности людських жертв у боротьбі за визволення нашого народу, а в висновку невідкличности, зрозуміння потреби культу героїв. Історія не робить виймків з ніяким народом як рівнож ніякий свідомий наріл не зважить ухилитися від обовязку щодо гідного вшанування тих, які життя своє за нього віддали. В тому ж розумінні, українське жіноцтво хоче совісно сповнити обовязок супроти впадших за батьківщину. Про те — слушно завважила голова Українського Золотого Хреста — ми не повинні з жалобою обходити свята наших героїв.

На закінчення своєї доповіді п. Квітковська завважила, що українська жінка може бути горда з вартісного вкладу на жертівнику батьківщини. І тут доповідниця згадала ряд великих наших героїнь, належно вшановуючи пам'ять кожної із них.

Провідною думкою п. Квітков-

ської була спроба змалювати справжній образ українських героїнь та подати оцінку його з перспективи сучасности.

Важко переповісти доповідь п. Квітковської. Тут тільки скажемо, що такої ідейно-глибокої та досконало виголошеної доповіді не з-часта доводиться чути.

Коли згадаємо мистецьку частину цієї Академії, то з признанням треба завважити, що вона гідно доповнила цілість свята, підкреслюючи цим добровою її організаторів.

Особливе враження залишив по собі жіночий хор під управою п. Гр. Китастого. З приємністю можна було завважити творчу руку мистця-виконавця співаного українського слова. Коли взяти до уваги, що цей хор так недавно створився, тоді не слід щадити з признанням. У дальшому виконанні мистецької програми не можна не згадати солісток б. хору „Думка“ пп. О. Войтович, Т. Шандак-Шаран : В. Мозолі. Хто в силі артиста-аматора відповідно оцінити, той мусів бути задоволений із талановитих співачок.

Кожний, хто душевно відповідно приготований прийшов на цю Академію, вийшов з особливим задоволенням. **О. Дебрин**

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Доповідь голови СУА

Дня 3. жовтня Округна Рада СУА влаштувала доповідь Олени Лотоцької про конгрес Міжнародної Жіночої Ради в Гелсінкі. У залі Горож. Клубу зішлося багато членок і гостей. Вечір відкрила голова Окр. Ради п. Анна Сивуляк та передала слово доповідниці. Олена Лотоцька розказала спершу про вступні заходи перед конгресом, прихильну поставу Нац. Ради Жінок Америки та запрошення увійти в склад делегації. Слідував опис конгресу, його характеристика та резолюції. Зокрема спинилась вона на праці міграційної комісії, в якій заступала Америку. А на кінець ще опис прийняття нових членок МЖР, де бракувало України, бо її представниця мусіла користува-

тись „позиченою лавкою“, як це влучно висловились доповідниця.

Присутні ставили різні питання. Слідуючий конгрес МЖР мав би відбутись в Африці. Найближчі три роки треба би, на думку Наталі Пазуняк, використати на те, щоб підготувати участь українського жіноцтва в цьому конгресі. В тій цілі треба би порозумітись із жіноцтвом народів з-поза залізної заслони, щоби створити спільний комітет. Промовляли ще й інші слухачі. Висловлювали вдвоєння з приводу виходу українського жіноцтва на міжнародній ґрунт і бажали успіху та сил до дальшої праці.

По доповіді Окр. Рада запросила присутніх на привітання п. голови, що відбулось у домівці Централі. Тут чекала гостей невеличка перекуса на накритих столах. Гостей привітала голова Окр. Ради п. Анна Сивуляк і передала провід вечора першій містоголові п. Стефанії Пушкар. П. містоголово зясувала вагу поїздки п. Лотоцької і прохала гостей висказуватися до її осягів. Промовляли ще відпоручниці Відділів Марія Демяник (42) і Зиновія Терлецька (46) та Окр. Ради (Михайлина Чайковська). Вітали голову СУА також гості — др. Сіменович і Б. Катамай. Цікаві думки про роль Америки в протибольшевицькій боротьбі та можливості жіночих організацій для скріплення цього становища висказав М. Бак-Бойчук. Закликаючи жіноцтво звернути увагу на дітвору й молодь проф. Володимир Лотоцький поділившись з присутніми досвідом із школи українознавства. Про участь жіноцтва в кооп. банку „Самопоміч“ промовляв справник його п. Шаран. На кінець голова СУА подякувала присутнім за несподівану гостину. Повні вражень присутні розійшлися додому. **Б.**

УКРАЇНЬКА МАЛЯРСЬКА ШКОЛА У ВІННІПЕГУ

Проф. Катерина Антонович провадить у Вінніпегу малярську студію, яка закінчила тепер рік навчання. Пять учнів цієї студії брали участь у виставці Пласту у червні ц. р.

Родина Недужих

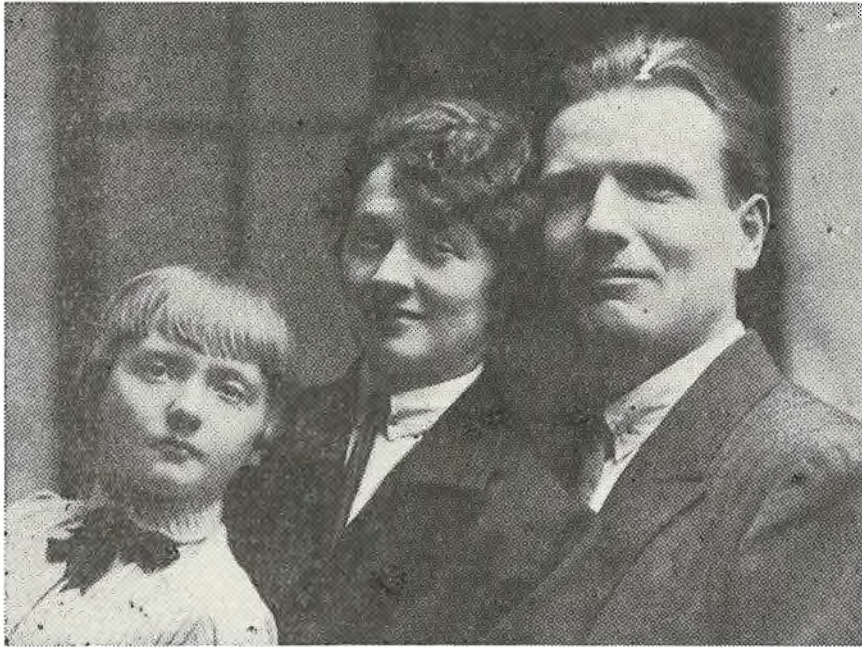
У пропам'ятному, неписаному, а закріпленому ще тільки в пам'яті сучасників, списку загиблих від переслідування німцями і більшовиками окремих людей, а то й цілих родин — замітне місце займає родина Недужих.

Список таких родин безколючний. Може колись вийде на яв їх історія і збережуться їх прізвиська. Одною із найзапам'ятованіших буде життєвий шлях цієї родини, що ціле своє життя провела в боротьбі, не вгаваючи й не відступаючи.

Центральною постаттю цієї

спокійно спить в боях ранений, мій трагічний Київ“.

Євгенія Розгін поспробувала намалювати її силуетку. У цьому нарисі виростає перед нами її постать. Все життя вона не похитно вірила у призначення своєї країни. Кожен її крок пройнятий тією вірою, що нею напоїла вона свою сім'ю. І коли по двадцяти роках прогнано більшовицьку владу, родина Недужих зразу включається в громадську працю. Не шукає почестей чи відповідальних становищ, але знаходить зв'язок із передовими стійками у-

Родина Недужих

родини є Марія Недужа. Їй самій можна б присвятити окрему згадку та життя її так тісно зв'язане з цілою родиною, що одній її виривати не можна. Характерне те, що вона походить із мішаної родини й уже майже дорослою освідомила собі своє українське походження. Сам факт народження в Україні — так сказати б, своєрідний „зов землі“, Кам'янець Подільський, Київ та Харків кристалізують у неї українську душу. Олену Телігу також пробудив щойно зов української землі, щойно „пятнадцята осінь“ промовила до неї там за лісами, де — „не-

країнського життя. І переплачує це своїм життям, як багато інших українських одиниць.

Тому родина Недужих стає символом тих усіх, що перенесли Україну у своїх серцях через советський режим та зуміли протиставитись новому окупантові. „Ім же ніст числа“ отим жертвам німецького свавілля. Та багато їх згинувло безіменно і немає сліду їх ідейного шляху. Завдяки Євгенії Розгін пощастить нам відтворити духове обличчя жінки, що поклала на жертівнику Батьківщини, що мала найцінніше свою сім'ю.

СТУДІЙНИЙ ДЕНЬ М.М.М.

Бажаючи поглибити працю над призначенням матері у кожній країні, Світовий Союз Матерей скликає тепер у часі поміж конгресами Студійні Дні. Перший із них збереться під гаслом „Молода мати й господарське життя“ 13. жовтня у Бонн, Німеччина. Студійний День плянує розробити різні сторінки цієї проблеми, запровадивши, як і в Брюсселі — чотири реферати, що їх зладили спеціалісти-фахівці. Учасниці Студійного Дня, члени М.М.М., подадуть статистику й досвід кожної країни.

Щоб внести туди матеріал про життя української матері на еміграції СФУЖО розписала анкету, яку вже давніше одержали наші жіночі центральні. На спіли вже відповіді з Аргентини й Англії, а особливо гарно опрацьована з Австралії. Це все тепер опрацьовувала Виховна Комісія СФУЖО, щоб вислати на час як матеріал для наших делегаток.

ГОТУЙМОСЬ ДО БАЗАРУ

Жіночі організації в ЗДА вже почали підготовляти малі вишивані речі на Базар у Парижі. Цікаво, чи в інших країнах уже взялись за те? Свого часу Об'єднання Українських Жінок в Англії надіслало було вишивані дрібнички, Об'єднання Українок у Бельгії українські ляльки, а Об'єднання Українських Жінок у Німеччині — писанки. Сподіємось, що й цього року жіночі організації підготують щось відповідного, щоб презентувати гідно український станок.

Останній речинець висилки за океану — кінець жовтня. Вислати на адресу, п. Анни Сапрун, 15 Square Cote, St. Thiebault, Bois Colombes (Seine).

ОДЯГ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ЖІНОЦТВА

Дослідний Іститут сільського господарства у Німеччині випрацював зразки практичного робітничого дягу для сільських жінок із тривкого матеріалу. Цей одяг перейняв до виконання текстильний промисл.

Марія Недужа

Марія із запізненням поверталася додому з гімназії, бо допомагала своїй товаришці зробити завдання з алгебри. Вона перша учениця в класі. З усіх дисциплін найбільше любить літературу. Читає книжки не тільки російські, а й українські, що їх отримує від знайомих семінаристів. Але ці книжки вона старанно ховає від батька, бо він ніколи не дозволив би їй читати українську літературу. Батько москаль, присланий, як чимало й інших учителів, на початку ХХ. віку, з Московщини для русифікаторської роботи, „для обрусення края“, як тоді говорилося. Мати кам'ячанка-українка, але національно свідомою стала тільки тоді, коли діти повиростали й брали участь у процесі українського національного відродження.

Йдучи повз Пушкінський парк, Марія насолоджується розкішним весіннім повітрям. З парку долітають молоді веселі голоси. Їй хочеться сміятися, побігти в парк, на край кручі й полюбуватися краєвидами над річкою Смотрич. Але вже пізно й на неї чекають. Вона швидко подалася догори Семінарської вулиці. Її маленька постать у брунатній гімназійній уніформі, з русявою косою на плечах, наближалася до Пушкінської вулиці, на розі якої під каштаном стоїть семінарист Прокопенко.

Марія вранці дістала від нього записку, в якій він просив про побачення на четверту годину, а зараз по шостій. Усміхаючись вона підійшла до нього і не встигла ще нічого сказати, як Прокопенко почав закидати її словами як горохом. Розповів, що чекав на неї коло хати, заходив до неї, і тут ходить уже з годину, але дуже радий, що нарешті зустрів її, бо в нього, тобто не в нього, а в Бориса, така важлива справа, що як вона не допоможе, то йому хоч із мосту та в Смотрич.

Марія усміхається; вона здо-

гадується, у чому справа, але мовчить. — Ви знаєте, Марусю, вчора Матвій Петрович поставив Борисові „кола“ — Ну й що ж?, питає Марія, лукаво усміхаючись. — Марусю, ви знаєте, у ваших руках його життя, — каже він з такою міною, наче його зуби болять. Марія, подумавши, кидає: — Попробую, — і запитує про обіцяну книжку Винниченка „Краса й сила“. — О, так, він приніс і тримає її в руках, та зовсім забув про неї. Він обіцяє їй дістати Грінченка „Соняшний промінь“, поезії Грабовського, і все, що тільки вона скаже. Розмовляючи, вони йдуть у напрямку до Марусиної хати, а за ними, як тінь Гамлета, йде Борис. Він був знайомий із Марією, але сором не дозволяє йому підійти до неї. Не доходячи до будинку, вона розпрощалася, бо побачили в саду Матвія Петровича.

**

Семінарійний учитель М. П. Соколов, Маріїн батько, викладав грецьку мову в Кам'янець-Подільській духовній семінарії. Мав власний будинок недалеко від неї. Цього погожого вечора, походжаючи в саду, він виглядав свою улюблену доню, і її запізнення турбувало його. Маючи намір розпитати свою дружину Ольгу Іларіоновну, чому немає так довго дочки, він попростував до хати і зіткнувся з Марією біля дверей. Соколов поцілував Мурочку, як він її називав, а вона, привітавшись, побігла до своєї кімнати, бо під фартушком у неї заборонена книжка. У своїй кімнаті на столі вона побачила великий букет польових квітів. Марія часто отримувала квіти від семінаристів і гімназистів. Побачивши їх, вона забула про книжку й підійшла помилуватися цим даром природи. Вона любила польові квіти більше за городіві. Ця китиця чомусь нагадала їй того хлопця, що минулої весни кинувся з кручі. Порину-

ла в спогади, повіті ніжним смутком. Дзвіночки фіялкові — покора й смуток, задиркуватість у сокирках, маки — радість, волошки — задума... Вона розгорнула квіти, а там записка, і в ній одне слово — „Сашко“

Після вечері батько Марії йде спати, а Марія сідає читати нову книжку. По якомусь часі вона відкладає книжку і, переконавшись, що мама в кухні, пробірається нишком до батькової спальні. Упевнившись, що він спить, бере уніформний сурдут, дістає з кишені його записник, знаходить прізвище Бориса, проти якого пишеться „кіл“ (найнижча оцінка), дописує гачок, з кола робить чотири, і кладе записник на місце. Повернувшись до своєї кімнати, вона читає до півночі. Марія це робила вже нераз. Вона знає, що батько не помітить, а хлопець, для якого вона це зробить, мусить підтягнутися, бо вдруге вона вже не виправить.

**

Закінчивши гімназію з золотою медаллю, Марія їде до Києва. Саме припав початок української національної революції, і вона починає працювати в одній з українських установ, що постали з утворенням Центральної Ради й Генерального Секретаріату. Таким чином, вона потрапляє в центр української інтелігенції й тут завершується її національна свідомість. Вона заглиблюється в українську літературу. Леся Українка стає її улюбленою письменницею. Її незламний дух, сила слова, що кличе до боротьби — захоплюють Марію. Працюючи вона з ентузіазмом бере участь в мітингах і демонстраціях, з піснею на устах: „Не пора, не пора москалеві й ляхові служити“ відважно стає на шлях революційної боротьби.

В установі вона знайомиться з Тодосем Недужим, вояком

української військової частини. Коли став до влади гетьман П. Скоропадський, Марія покидає працю. Українські військові частини почали розформовуватись, Тодось Недужий звільняється з війська, одружується з Марією, і вони обидвоє ідуть до Камянця.

Соколови з радістю зустріли свою дочку, від якої з півроку не мали жодної вістки, але зять їм не довподобив. Цей високий, плечистий “гулівер”, цей вояка, чоловік їхньої Мурочки? А коли Матвій Петрович Соколов почув що Тодось Недужий розмовляє тільки поукраїнськи, почалися непорозуміння між зятем і тестем. У розмовах на національні теми доходить до сварки. Хоч Тодось Недужий і не хоче сваритися, але не можна було обминути питань, що назрівали весь час. Соколов ображається, що зять відповідає йому українською мовою, й повсякчасно закидає йому шовінізм.

— Пачему ви так не любіте рускаво язика? — питає він. — Вот ваш, малорусскій пісатель Вінніченко, пісал свої проізведенія по русскі.

— Не малорусскій, а українській, — поправляє зять тестя. — Вінніченко тільки перекладав свої українські твори, і це він робив тому, щоб малороси читали його, ті, що не знають української мови.

— Вот відете, ви самі говоріте “малороси”, а обіжаєтесь, кагда я гаварю Малороссія.

— Наші люди стали малоросами, — каже Тодось Недужий — через отаких кацапів як ви, що надіслані Московщиною для русифікації України, і що діставали по двісті рублів золотом місячно.

Соколов образився, бо досі йому ніхто не випоминав цих грошей, і ніколи він не думав, що це було ганебне діло.

Почалося досить неприємне життя для Марії. Батько не хоче бачити зятя, а чоловік не хоче жити під одною стріхою з “кацапом”.

Незабаром Тодось виїздить на Київщину, щоб взяти участь

в організації війська на боротьбу проти гетьмана і москалів. Марія залишається в батьків. Стан її здоровля не дозволяє пускатися в далеку дорогу. Час був неспокійний. Гетьманські карні загони знущалися з української людности. Примушували селян повертати панам майно, розібране під впливом більшовицької агітації. Траплялися й селянські повстання. До того, ще поширилася “іспанка” — епідемічна хвороба, що косила багато людей. Не минула вона і Марії. Їй не-погано було в батьків, але бездіяльність, неспокійна її вдача, а головне відсутність чоловіка — не давали їй спокою, і зрештою вона захворіла. Доктор Солуха визначив, що стан здоровля її поганий і може привести до прикрих наслідків. Вона очікувала дитину. Так і трапилося; на світ появилася семимісячна доня, яку назвали Оксаною. Тільки завдяки старанням бабуні, Ольги Іларіонівної вдалося врятувати невчасно народжене дитя. Видужавши Марія покидає дитину на матір, а сама іде до Києва. Не довго вона перебуває в Києві, бо хоч гетьмана усунуено, війна триває далі з більшовиками. Тодось на фронті, тому Марія повертається до батьків, до дитини. Фронт присувається до Камянця, і в 1920 році українська армія відходить за Збруч. До Камянця приходять більшовики. Відновляється університет і Марія вступає до нього. Незабаром, перебувши якийсь час у підпіллі, повертається до Камянця Маріїн чоловік і теж вступає до університету. Починається новий період у житті, повний небезпек, турбот і тяжких переживань: переслідуванн совітською владою українців, арешти, розстріли, і примусова мобілізація до червоної армії. Заарештовують і Тодося. ЧК цікавиться його минувиною, але брак обвинувальних матеріалів, соціальний стан і споріднення з московською родиною Соколових — його рятують. Єдина провина залишається — українське походження і українізація російської родини. За-

гроза не зникла. Марія успішно закінчує університет, покидає батьків і переїздить з чоловіком і дитиною до Харкова.

**

У кінці міста Харкова, тогочасної столиці України, на Артемівському завулку, що межує з кладовищем, у невеликому одноповерховому будинкові мешкає родина Недужих. Минають роки, чоловік Марії і тут не має спокою від ГПУ і НКВД. Осінь 1930 року була мокра і життя на Артемівському завулку було безвиглядне. Була 9 год. вечора, моросив дрібний дощ. За столом сиділа Марія, перед нею лежав рукопис її наукової праці й купа спеціальної літератури.

Професор сказав, що її праця дуже добра. Використано чимало літератури, але є й “недогляди” Що найбільше не видно зовсім “благотворного” впливу російських письменників на творчість Т. Шевченка, а без того, не можна праці пускати на публичний захист. Працюючи в Науково-дослідному інституті Шевченкознавства, вона обрала тему дисертації “Постать української жінки в творчості Т. Шевченка” З використаної літератури вона нічого не знайшла, щоб російські письменники впливали на творчість Т. Шевченка. Тодось, що сидить поодаль від неї, з газетою в руках, час від часу поглядає на неї. Біля нього, за маленьким столиком Оксана готує шкільні завдання. Тодосові шкода дружини, шкода її впертої праці. Він певний, що комісія, що буде приймати дисертацію не схвалить її до публичного захисту, та й рецензенти ледви чи відважаться на позитивну оцінку її, бо тепер кожен боїться за свою шкуру й намагається довести свою лояльність владі, вишукуючи найменші недоліки. Він згадав як комісія переслухувала “Синтаксу В. Ващенко” і примусила автора викинути навіть такі слова Т. Шевченка як: “Думи мої думи, лихо мені з вами...” які він подав як приклад до граматичного правила. (Продовження буде)

ІЗ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ

Роман Завадович: СОЙКА-ШТУКАРКА і інші оповідання з природи для дітей і молоді. Нью Йорк 1953. Обкладинка й образки П. Холодного. Ціна \$1.

У своїй передмові автор заявляє свій намір. Він хоче наблизити читача до природи та її мешканців — пернатих чи волохатих, що заселяють ліси й поля України. Вони не тільки схожі на людину — „думають, люблять, радіють і сумують“, але всі вони, як люди — „цінять волю, ненавидять насильство, борються за своє існування і за право радіти життям“.

І справді, в зібраних рисах оживають вони перед нами. У першому з них автор розправляє з охотою полювання, що опанувала малого хлопчину. Він складає обітницю, що буде захищати тварини перед їх безсердечними ворогами. Він зводить рушницю тільки на жорстоку видру, що нищить безпощадно малих перкунят.

А в дальших рисах оживають самі тварини. Починаються грізним вовком і переходить через серну, куницю до домашнього пса й kota. А з пернатого царства представляють нам сойку-штукарку, гаву і посполитого горобчика. Кожне з них живе окремим своїм життям. У взаєминах із людиною показує свої прикмети, добрі і злі, корисні й шкідливі.

Та найціннішою прикметою цієї книжки те, що в ній юний читач пізнає українську природу. Так цікаво й приманливо описане її життя, так живо без кожної сторінки її подих, що й дорослий читач із радістю її перелистує. Трапляються й людські постаті — пасічник Панько, рибалка Марко, лісничий, пастух Федь, а передусім дідусь Кость, що вмів оповідаючи „малювати мов словами“. Всі вони допомагають відтворити той світ, що розгортався на полях і лугах нашої батьківщини.

Ілюстрації П. Холодного оживляють книжку, надаючи кожній тварині свого окремого виразу.

Л. Б.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933 AND JULY 2, 1946 Of 'Our Life', published monthly at Philadelphia, for October 1, 1953.

State of Pennsylvania
County of Philadelphia

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Mrs. Helen F. D. Lototsky, who having been duly sworn according to law deposes and says that she is business manager of "OUR LIFE" and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily, weekly, semi-weekly, or tri-weekly newspaper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, and July 2, 1946, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are:

Publisher, The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Business Manager, Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St. Phila.
Managing Editor, Mrs. Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Phila., Pa.
Editor, Lidia Burachynska, 823, N. Franklin St., Phila., Pa.

2. That the owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding one per cent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company, or other unincorporated concern, its name and address, as well as those of each individual member, must be given).

The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 North Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Helen F. D. Lototsky, President, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Catherine Yarosh, Rec. Sec., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Maria Babiak, Treas., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state).

None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances embracing affiant's which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 2000.

(This information is required from daily, weekly, semi-weekly and tri-weekly newspapers only).

Helen F. D. Lototsky Business Manager

Sworn and subscribed before me this 29th day of September, 1954.

Emil Kulchycky, Notary Public
(My commission expires Jan. 6, 1957)

Передплату „Нашого Життя“ в Англії приймають:

Rudenska Myroslawa
335, Woodborough Rd.
Nottingham, England

Vira Smereka
36, Temple St.
Heaton, Bradford, Yorks.

ДО ПЕРЕЛПЛАТНИЦЬ „НАШОГО ЖИТТЯ“

Пригадуємо, що цього року у серпні (як і торік) число журналу не появилось. Тому прохаємо не вносити реклямацій серпневого числа.

АДМІНІСТРАЦІЯ

На зміну адреси треба долучити 10 ц.

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA

Translated by Porcival Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

Ціна книжки \$5.00

Замовлення приймає

**Ukrainian National
Women's League
of America, Inc.**

909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ ТА ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Весна 50 ц.

Літо 70 ц.

Осінь 70 ц.

Зима 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала Марія Юркевич
Замовляти в **ЦЕНТРАЛІ СУА**

Вже появилсь
казочки й віршики з „Нашого Життя“

СОНЯШНІ ДНІ

Упорядкувала Марія Юркевич
Ціна 30 центів

Замовляти в **Централі СУА**

Вже вийшла з друку
ілюстрована збірка віршів
К. Перелісної

Для малят – про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач
Ціна 60 центів

Замовляти в **Централі СУА**
909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE
Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

**MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH**

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for your comfort

No deserving Poor Refused

N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA 23, PA.

УКРАЇНКИ В КАНАДІ, АМЕРИЦІ Й ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ!

Читайте і передплачуйте одинокий жіночий журнал у Канаді
„ЖІНОЧИЙ СВІТ“, який видає кожного місяця Організація
Українок Канади ім. Ольги Басарабової.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ охоплює собою всі ділянки суспільного
життя, цікаві для українського жіноцтва. В ньому знайдете
статті на теми: культурно-освітні, виховні, організаційні, го-
сподарські й ін. Є в ньому і аразки укр. літератури та поезії.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ дає також поради українським жінкам із
різних ділянок життя. Для дітей є окрема частина — т. зв.

„ДИТЯЧИЙ СВІТ“, в якій, крім листа до діточок від редак-
торки, є цікаві оповідання та гарні віршики. Журнал багато
ілюстрований. Річна передплата в Канаді й Америці \$2.50.

В інших країнах \$3.00.

Висилайте вашу передплату на адресу:

WOMAN'S WORLD

P. O. Box 791 — Winnipeg, Man., Canada

ВИДАВНИЦТВО ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО“ „БАГАТО НЕБА“

оголошує передплату на нову книжку Докії Гуменної
Це — репортаж про Америку очима новоприбульця.
„Сінерама“, передана не кольором, а словом. Прочи-
тавши цю книжку, читач відчує, що ніби він сам по-
бував у цих барвистих мандрах, а відчувши, негайно
захоче побачити власними очима всі ті дива.

Ваша передплата — одночасно й розбудова нашого
Видавництва.

Книжка матиме понад 200 сторінок. — Ціна книжки \$2.

Адреса: Адміністрація „Нашого Життя“

Видавництво Письменників „Слово“